

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-TE-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Razširimo družbeno upravljanje

V radovljiškem okraju razpravljajo o morebitni razširitvi družbenega upravljanja v trgovskih, obrtnih in gostinskih podjetjih —
Osnutek pravilnika za družbeno upravljanje

Izredno hiter družbeno ekonomski razvoj bo prav gotovo v kratkem terjal v našem samoupravljanju določene spremembe. V mislih imamo razširitev samoupravljanja v trgovskih, obrtnih in gostinskih podjetjih. V manjših trgovskih ipd. podjetjih doslej delavsko upravljanje praktično sploh ni obstajalo. Stopna razvoja družbeno ekonomskih odnosov pa že kaže potrebo po razširitvi delavskega upravljanja, v katerem naj bi neposredno sodelovali tudi potrošniki. Državljan naj bi sodelovali v upravljanju podjetij. Vsekakor pomeni pritegnitev državljanov v upravljanje podjetij razširitev obstoječega delavskega samoupravljanja. Torej bo moral morebitno razširitev družbenega upravljanja urediti zvezi oblasti-ven organ ali po njegovem pooblastilu rebuslikški organi.

Prav gotovo ne moremo družbenega upravljanja v trgovini, obrti in gostinstvu obravnavati z istega stališča kot v industriji delavskega samoupravljanja. Delavsko samoupravljanje v trgovini bi pomenilo kritje osnovnih potreb in interesov delovnih kolektivov v teh podjetjih, trgovine pa na ta način ne bi odigrale tiste funkcije, ki jo v naši družbi morajo opravljati. Pojem delavskega samoupravljanja v trgovini moramo razširiti na družbeno samoupravljanje. Samoupravne organe bo torej morali razširiti s samimi potrošniki. Le na ta način bomo lahko dosegli, da se bo v trgovini srečal interes proizvajalca z interesom potrošnika. Teze osnutka pravilnika za družbeno upravljanje v obrtnih,

trgovskih in gostinskih podjetjih, ki ga je sestavil OLO Radovljica za svoje področje, vsebujejo sedem točk, v katerih točno oriše obliko, pomen in značaj družbenega upravljanja v uslužnostnih podjetjih.

Družbeno upravljanje po podjetjih naj bi vodili upravni odbori, ki jih sestavljajo člani delovnih kolektivov in državljan. V manjših delovnih kolektivih naj bi volili člane upravnega odbora kolektiv sam, v večjih podjetjih, kjer pa obstoje delavski sveti, pa naj bi ti po že obstoječih predpisih volili upravni odbor. Državljan pa naj bi v upravni odbor volili na zborih volivcev, katere bi potem imenoval občinski organ.

Popolnoma pravilno je, da bi imeli upravni odbori v vsebinskem pogledu odločilno vlogo pri upravljanju in ne samo posvetovalne ali nadzorstvene, ker v nasprotnem primeru, kot navaja sestavljalec, resnično ne bi mogli govoriti o družbenem upravljanju. Upravni odbor pa naj bi imel po osnutku te pravilnika vse tiste pravice, kjer jih imajo upravni odbori v industrijskih podjetjih. Pristojnost delavskih svetov, kjer ti obstojijo, pa je treba obdržati in zato funkcije upravnega odbora prilagoditi oziroma spremeniti.

Pravice in obveznosti članov upravnih odborov in državljanov v odboru naj bi bile enake. Državljan bi za opravljanje svojih funkcij ne prejemali plačila, imeli bi le pravico povračila stroškov v zvezi z opravljanjem funkcije. Z enakimi pra-

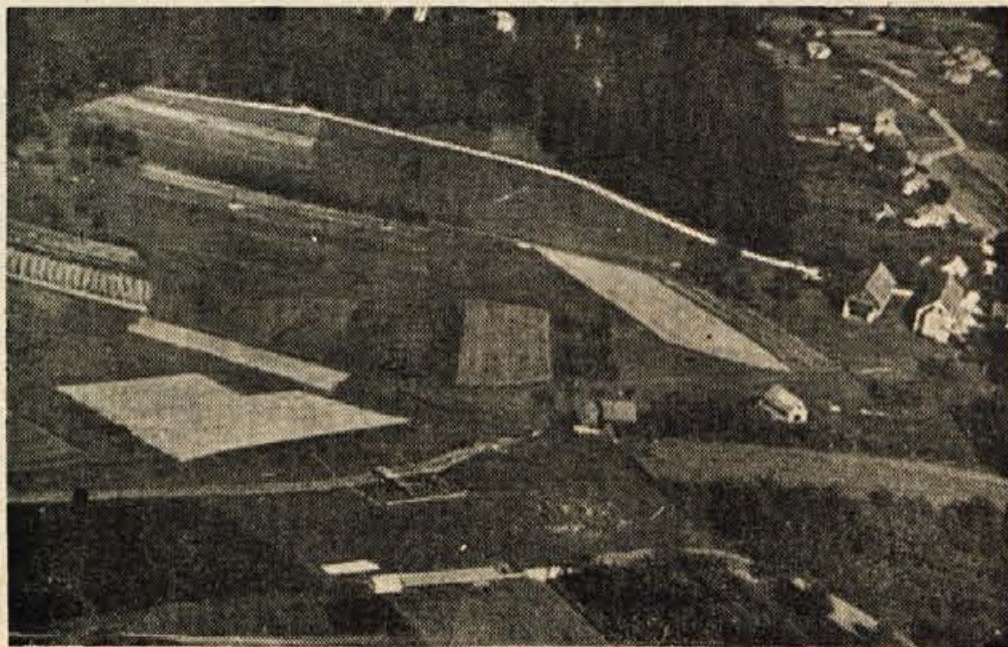
vicami in dolžnostmi pa je seveda zvezana tudi odgovornost za sklepe ter bi na ta način prav tako kot člani kolektiva oz. upravnega odbora tudi državljan nosili breme odgovornosti. S tem bi brez dvoma dosegli poleg vsebinskega tudi moralni uspeh.

Kot že rečeno, bi z razširitvijo družbenega upravljanja razširili obstoječa načela samoupravljanja ter bo o tem moral razpravljati zvezni izvršni svet. Moramo reči, da bi tak korak naprej v našem družbeno ekonomskem razvoju pomenil demokratično sprostitev ter bi med državljan imel velik moralni učinek.

Nagrada novatorjem

Da bi poživila novatorsko in racionalizatorsko dejavnost v železnici je Upravni odbor Železarne na Jesenicah sklenil nagraditi pet najuspešnejših in najprizadenejših izumiteljev, ki so predlagali izboljšanje proizvodnje, z denarnimi nagradami.

Priznanja in denarne nagrade so bile dodeljene ključavničarju Marijanu Dermiču z Javornika I za predlog rekonstrukcije ležajev v iznosu din 2.000, strugarskemu mojstru Juriju Dolencu za izboljševalni predlog za izdelavo valjev iz jeklotine v iznosu din 10.000, orodnima ključavničarjema iz orodjarne, Jožetu Urhu in Jožetu Zbontarju po din 20.000 itd.

Pogled na Ostrožno z letala, kjer bo 19. septembra veliko politično zborovanje

Tudi v kranjskem okraju so priprave v polnem teku - Delovni kolektivi bodo odšli na Ostrožno v okviru svojih podjetij Poseben vlak za „Tiskanino“ - Državljan kupujejo značke „Štajerska v borbi“

Okrajni štab za priprave na veliko zborovanje na Ostrožnem, ki bo 19. septembra, ima polne roke dela. Vsak dan, vsako uro prihajajo številne prijave iz občinskih štabov po našem podeželju in iz naših delovnih kolektivov. Nihče neče zamuditi te velike manifestacije, kjer bo slovensko delovno ljudstvo zopet zbrano v tako velikem številu. Nihče od udeležencev lanskoletne manifestacije na Okroglici, ki jo je obiskal tudi predsednik republike tov. Tito, še

ni pozabil čudovitih izrazov enotnosti in bratstva ter povezanosti ljudstva s svojim vodstvom, ki so jih ljudje izražali prav na vsakem koraku. Letošnje zborovanje na Štajerskem pa bo prav tak enoten zbor vseh zavednih državljanov. V kranjskem okraju se je za Ostrožno doslej prijavilo nad 2.500 ljudi, značek »Štajerska v borbi« pa so prodali že več tisoč.

Po nepopolnih podatkih, ker prijave stalno naraščajo, so se državljanji takole prijavili:

Jezerško 20 udeležencev, Ziri 55, Železniki 80, Senčur 20, Predoslje 70, Smednik 100, Tržič 650, Kranj 164. V teh prijavah pa niso zajeti delovni kolektivi, ki bodo odšli na zborovanje s svojimi prevoznimi sredstvi ali s posebnimi vlaki. V Kranju je tovarna »Tiskanina« naročila poseben vlak, ker bo odšlo na Ostrožno 1200 do 1300 ljudi. Iz »Pletenice« bo odšlo okoli 200 ljudi, z OLO pa 80.

Seveda pa to niso dokončne številke udeležencev kranjskega okraja, saj je do zborovanja še dobre tri tedne časa in prav gotovo bo kranjski okraj dosegel število 10.000. V seznamu še ni večjih krajev, ker občinski štabi še čakajo na prijave, prav tako pa ni svojih prijav še poslalo mesto Skofja Loka, četudi bi jih morda lahko.

Spomnili so se velikih dni

V nedeljo, 22. avgusta, je obiskala tiho, idilično bohinjsko dolino velika množica delovnih ljudi. Zopet so si segli v roke stari aktivisti in partizani z Go-

renjske, predvsem pa borci Jeseniško-bohinjskega odreda, ki so jih navdušeno pozdravili številni udeleženci proslave.

Bil je to za Bohinj velik dan,

na katerega so se marljivi prebivalci doline z vso resnostjo in skrbnostjo pripravili. Z železniške postaje v Bohinjski Bistrici so avtomobili prepeljavali udeležence nedeljskega slavlja mimo številnih slavolokov, mlajev in zastav na zborna mesta ob jezeru. Vseposod je bilo občutiti slavnostno razpoloženje.

Proslavi 10. obletnice velikega zbora aktivistov jeseniškega okrožja in ustanovitve Jeseniško-bohinjskega odreda so prisostvovali tudi predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj, člana Izvršnega sveta Slovenije Viktor Avbelj in Boris Zihert, zvezni ljudski poslanec France Perovšek, Mica Marinko-Slandrova, nekdanji sekretar občinskega komiteja za Gorenjsko Bogdan Osolnik, sekretar Okrajnega komiteja ZKS Mirko Zlatner in drugi gostje.

Zjutraj so na hotelu Zlatorog, kjer je bila od 11. do 14. novembra 1944 konferenca gorenjskih aktivistov pod vodstvom Mihe Marinka, svečano odkrili spominsko ploščo. O pomenu tedanje konference je spregovoril takratni sekretar OF jeseniškega okrožja tovariš Aleš Jelenc in poudaril, da naj bo spomin na ta dogodek novo vzpodbuda vsem aktivistom v borbi za novega človeka in pri naporih za graditev našega socialističnega gospodarstva. Ploščo je sprejel v varstvo predsednik ObLO Srednja vas tovariš Zupanc.

Ob 10. uri dopoldne pa se je zbralo na stotine ljudi k slavnostnemu zborovanju ob hotelu »Jezerov«. Kmalu zatem so prikoračili pred častno tržbeno borci in borke Jeseniško-bohinjskega odreda in junaška VDV četa z narodnim herojem Antonom Dežmanom - Tončkom na čelu. Nekdanji komendant odreda Franc Jerneje - Milče je

(Nadaljevanje na 2. strani)

-5 minut po telefonu-

Razgovor s predsednikom ObLO Motnik tov. Zdravkom Hribovškom

V tej občini so posvetili veliko skrb elektrifikaciji. Okupacija tudi temu področju ni prizanesla, — požgani domovi, pregnani ljudje itd., — občinski odbor je imel polne roke dela, da je nadoknadil izgubljeno...

Z elektrifikacijo smo začeli že pomladi 1953. leta, vendar nismo imeli dovolj denarja, da bi delo dokončali. Pa tudi preveč naenkrat ga je bilo. V tem letu pa smo z deli nadaljevali in jih tudi dokončali. Postavili smo daljnovod od Vranskega do Spitaliča, ki je dolg nič manj kot 10 kilometrov. Omrežje pa obsega celo 23 kilometrov ter smo z njim zalajili prav vse vasi in naselja na področju naše občine. Od transformatorja v Motniku pa do Spitaliča pa moramo še napeljati žico, prav tako moramo v dva dogotovljena transformatorja postaviti še stroje, ki že čakajo v Celju. Podjetje, ki gradi pri nas, nam je obljubilo, da bodo tudi hišni priključki gotovi takoj po velikem zborovanju na Ostrožnem. To se pravi, da bomo v drugi polovici septembra z delom nadaljevali in ga v nekaj tednih dokončali. Ob tej priliki moram na vsak način poudariti, da se moramo veliko zahvaliti OLO Ljubljana-okolica, ki nam je z dotacijo sedem milijonov dinarjev resnično pomagal pri teh delih. Ostali potrebni znesek pa smo zbrali s prispevki prebivalcev občine, ki so za elektriko živo zainteresirani.

Sola v Spitaliču je bila med vojno požgana. Lani smo popolnoma obnovili fa-

sado, letos pa smo prepletkali notranje prostore, napravili kopalnico in uredili kanalizacijo. Prav tako smo popravili vodovod in streho. Tudi motniško šolo smo obnovili, napravili novo streho in električno napeljavo ter uredili kopalnico. V načrtu pa imamo tudi obnovitev lesene stene in balkona. Hiša je namreč grajena v planinskem slogu. V obe šoli bosta letos prišli dve novi učni moči.

Tako kot šola v Spitaliču, je bila tudi občinska hiša med vojno do tal požgana. Tako jo okupaciji smo je le delno obnovili, tako da se je tedanji KLO lahko vselil. Lani pa smo jo dokončno popravili in prebivalci. Posebno lepo bo letos urejena poročna soba.

Tudi občinske ceste nismo zanemarili. Kar lepo število kilometrov smo lani in letos popravili. Finančna sredstva smo črpali nekaj iz gozdnega sklada, več pa so prispevali kmetje in pa seveda občinski odbor. Za prihodnje leto imamo cel kup načrtov in želja, vendar o tem ne bi rad sedaj govoril, ker ne vemo koliko bomo imeli denarja za investicije in kaj bo res najbolj potrebno. O tem bomo morali še razpravljati in šele potem vam bom lahko kaj več povedal.

Borci Jeseniško-bohinjskega odreda in VDV-bataljona na parti-zanskem slavlju v Bohinju 22. 8. 1954

Borcem Kokrškega odreda

Štab za vojaška vprašanja pri okrajnem odboru ZB NOV okr. Kranj poziva vse borce Kokrškega odreda, Slandrove brigade, Zidanškove brigade, XIV. divizije (Tomšičeva, Brančičeva, Serceerjeva brigade), Zasavsko kamniškega odreda, Kozjanskega odreda, Lackovega odreda, VDV brigade, Pohorskega odreda, Vzhodno in Zahodno Koroškega odreda, I. Štajerskega bataljona ter II. grupe odredov, da se javijo pisмено, telefonično (št. tel. 402-70), ali osebno na okrajnem odboru ZB NOV zaradi prijave pri udeležbi na Ostrožnem. Ravno tako naj se prijavijo tudi aktivisti, ki so sodelovali z omenjenimi edinicami, odnosno na področju IV. operativne cone. Borci Kokrškega odreda formirajo svoje nekdanje borbene edince, a

borci iz ostalih navedenih edinic se priključijo odredu, potujejo skupno z njim, na Ostrožnem pa se vsak priključijo svoji matični edinci.

Prevoz za vse prijavljene borce bo brezplačen s kamioni, zato naj se vsak čimprej in sigurno prijavi, kot je navedeno, pri OO ZB NOV Kranj in OO ZB NOV Radovljica.

Poseben zbor bo tudi za tovariše internirance - preganjance, zato je potrebno, da se tudi oni v čimvečjem številu udeležijo proslave na Ostrožnem. Ti tovariši bodo imeli svoj naslov po koncentracijskem taborišču in bodo imeli svoje zborna mesta.

Zborna mesta vseh navedenih edinic bo dne 18. 9. 1954 ob 7. uri zjutraj na prostoru letnega kina Kranj.

Ali že nosiš značko Štajerska v borbi?

Ja vsebine

V Tržiču pripravljajo družbeni plan

IZ KAMNIŠKIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

Okno v svet

14 DNI PO MAKEDONIJI

Sport

NA VISOKEM SEVERU

Podlistek

S TOPOVI NAD INDIJCE

Indijski tisk poroča, da so z neke portugalske križarke streljali na utrdbi Terekol v severnem delu portugalske posesti Goe, ki so jo zavzeli indijski prostovoljci. Zaradi hudega topovskega ognja so se morali prostovoljci umakniti, portugalski vojaki pa so jih 15 ujeli.

ATENTAT NA KRETI

Pretekli petek je na vrtu britanskega konzulata v Kanaji na Kreti eksplodiral naboj dinamita, ki je razbil vsa stekla na oknih poslopja. Hkrati pa so po Grčiji izbruhnile demonstracije za priključitev Cipra h Grčiji.

NESREČA POTNIŠKEGA LETALA

Nizozemsko potniško letalo, ki je v ponedeljek z 21 potniki odletelo iz New Yorka v Amsterdam, se je nekaj sto kilometrov od obale ponesrečilo in padlo v morje. Domnevajo, da so se potniki in posadka utopili. Z neke ribiške ladje so javili, da so našli razbitine ponesrečenega letala.

ARETACIJE NA JAPONSKEM

Japonska policija je aretirala še nekega funkcionarja zunanje ministrstva, ki je zapleten v vohunsko afero Rastvorov. Aretirani Sigero Takamore je pošiljal bivšemu voditelju sovjetske obveščevalne službe na Japonskem podatke o ameriških oboroženih silah na Daljnem vzhodu ter o japonskih agentih na otoku Sahalin.

SMRT DE GASPERIJA

Voditelja demokristjanske stranke v Italiji je zadela kap, ki ji je podlegel. Poročajo, da ga je kap zadela po nekem telefonskem razgovoru s predsednikom italijanske vlade Scelbo. Menda se je razgovor nanašal na bruseljsko konferenco o EOS. De Gasperi je umrl prav v hipu, ko njegove zunanje politične koncepcije prebolevajo resno krizo.

NEUSPEH V BRUSLJU

Konferenca šestih zunanjih ministrov o vprašanju EOS in o amandmajih Mendes-Francea o Evropski obrambni skupnosti je bila neuspešna. Po večdnevni zasedanju so se ministri razšli, ne da bi našli skupno stališče in sporazum.

PREDSEDNIK KP AMERIKE EISENHOWERJU

Predstavniki Komunistične partije Amerike so poslali predsedniku Eisenhowerju brzojavko, v kateri zahtevajo, da izreče veto na zakon o prepovedi delovanja KP ZDA, ki ga je sprejel ameriški Kongres. Brzojavko so podpisali predsednik KP ZDA William Foster in dva člana CK.

V Tržiču pripravljajo Slavje v Bohinju

družbeni plan za leto 1955

Uravnovešenje našega novega gospodarskega sistema je privedlo do tega, da je bil letos prvič predčasno izdelan osnutek zveznega družbenega plana, kar bo omogočilo realneje predvideti obseg in razvoj proizvodnje v prihodnjem letu. Na osnovi tega je bilo možno tako v republiškem kot v okrajnem in mestnem merilu začeti s sestavljanjem družbenih načrtov za prihodnje leto.

Tudi v Tržiču so v tem pogledu že precej daleč, čeprav ne moremo trditi, da so plan že popolnoma sestavili. Delo pri sestavljanju družbenega plana za prihodnje leto sovpada z dokončanjem analize o izpolnitvi letošnjega polletnega družbenega načrta. Ta analiza, na osnovi katere bo deloma sestavljen tudi načrt za prihodnje leto, nam kaže zelo zanimive ugotovitve.

Planirana realizacija industrijske proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta v višini 2 milijard 520 milijonov je bila dosežena z 2,903 milijoni dinarjev, kar pomeni 117 procentno izpolnitev. S tem v zvezi je bil prekoračen tudi planirani dobiček v višini 220 milijonov za kar 104 milijone, kar znaša 147 procentov.

Ze ti dve primerjavi nam govorita, da je bila polletna proizvodnja preizkušena planirana in je zaradi tega tudi letošnji družbeni plan Tržiča preizkušeno postavljen.

Ljudski odbor mestne občine v Tržiču je sicer s prekoračenjem planiranega dobička zadovoljen, saj se bodo tako sredstva občine s povečano udeležbo na dobičku povečala za približno 16,5 milijona dinarjev. To je za občino razveseljivo dejstvo. Vendar pa večji dotok sredstev ustvarja tudi določene težave. Zaradi tako skromno planiranih dohodkov v letošnjem letu si je LOMO postavil tudi temu primeren gradbeni načrt. Nastal bo problem, da bo naenkrat več denarja, gradbenih del pa ne bo možno izvršiti, ker ne bo niti ustreznih načrtov, niti zadostne delovne sile, gradbenega materiala in podobno.

Železniška nesreča

25. avgusta ob 15.31 uri se je pripetila na železniški postaji v Kranju železniška nesreča, ki bi lahko terjala tudi kako smrtno žrtev. Vendar k sreči do tega ni prišlo. Ko je potniški vlak iz Ljubljane privozil že skoraj na postajo, se je nenadoma zadel ob lokomotivo tržičkega vlaka, ki je stala na sosednjem tiru tako, da se je 8 vagonov potniškega vlaka obrgnilo ob lokomotivo in se tako poškodovalo.

Pri nesreči je bilo k sreči le sedem potnikov lažje ranjenih, medtem ko smrtnih slučajev in težjih poškodb ni bilo.

Na mesto nesreče je takoj prispela komisija strokovnjakov, ki bo ugotovila vzrok in krivdo nesreče, ravno tako pa bo ocenila nastalo škodo, ki verjetno ne bo majhna.

Ne smemo trditi, da je tako previsoko prekoračenje letošnjega polletnega plana bilo doseženo le zaradi tega, ker so podjetja previsoko planirala svoje materialne stroške, da bi si na ta način ustvarila določeno rezervo. Vzrok tako visoko preseženemu planu je tudi v precejšnjem povečanju industrijske proizvodnje in ugodnem položaju na domačem in tudi inozemskem tržišču. Cene surovin in njihova pravočasna dobava so bile tudi s precejšnjo bojznostjo planirane.

Zato je svet za gospodarstvo LOMO Tržič sklenil, da bodo družbeni plan za prihodnje leto realneje postavili, tako da bi lahko bolje in smotrnejše razporedili denarna sredstva, katera bodo prejel, za gradbeno in komunalno dejavnost. S tem v zvezi je že posebna komisija Gospodarskega sveta stopila v

Iz kamniških delovnih kolektivov

„Svilanit“ bodo povečali

Podjetje »Svilanit« v Kamniku je nastalo iz obrtnih delavnic 1952. leta. Sedaj zaposluje okoli 150 delavcev, ki opravljajo svoje delo v precej težkih in nezdarih razmerah. Vendar dosega s poštrevnostjo kljub vsemu visoke delovne zmage. Tako so letos s starimi stroji dvignili proizvodnjo kar za 120 odstotkov. V prvem polletju so izpolnili že tudi vse družbene obveznosti.

Proizvodnje pa delavci ne morejo povečati po svojih željah, dokler ne bodo imeli za to primerno urejenih delovnih prostorov. Okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica je uvidel potrebe marljivega delovnega kolektiva v »Svilanitu«, zato je dal podjetju investicijski kredit v znesku 30 milijonov dinarjev.

Kaj pa v Tovarni kovanega orožja

Tudi ta obrat je zelo zastarel in zaposluje minimalno število ljudi. Letos ga nameravajo obnoviti in razširiti, za kar jim je OLO Ljubljana - okolica že odobril 15 milijonov dinarjev investicij.

Izdelki tega podjetja slovijo po svoji kvaliteti doma in po svetu. Imeli smo jih priliko videti tudi na Gorenjskem sejmu. Zlasti se zanimajo zanje v Turčiji, Grčiji, Izraelu, Siriji in Braziliji. Letos so zaradi tega poslali v inozemstvo večje vzorčne pošiljke. Vendar se zunanji trg v podjetju kar nekam boji, to pa prav zaradi

stik z vodstvi posameznih podjetij.

Plan za leto 1955 predvideva povečanje industrijske proizvodnje v višini 10% v odnosu na letošnje leto. Planirani bruto produkt pa bo znašal okoli 6 milijard dinarjev.

S povečanjem proizvodnje pa se v načrtu za prihodnje leto predvideva tudi povprečno povečanje plačnega sklada posameznih panog industrije v višini 15%. Tudi akumulacija in skladi se bodo temu primerno povečali.

Vsekakor so na osnovi do sedaj še nepopolnih podatkov in razmerij izgledi tako za investicijsko in gradbeno dejavnost v prihodnjem letu ugodnejši in mnogo obetajoci. Problem bo le, zagotoviti zadostno število delovne sile in z boljšo mehanizacijo povečati storilnost gradbenih podjetij.

Ze sedaj pa lahko trdimo, da bo LOMO Tržič uporabil razpoložljiva denarna sredstva v prihodnjem letu za stanovanjsko gradnjo in povišanje družbenega standarda svojih občanov. Ni dvoma, da bodo o tem odločali tudi sami občani in svojih zborih volivcev.

Iz teh sredstev bodo delavci zgradili apreturo, tiskarno in barvarno. Tudi lastna sredstva bodo uporabili za prenovitev obratov. Iz dosedanjih treh nepraktičnih objektov, ki so med seboj v veliki razdalji, bo nastala popolnoma nova, moderna tovarna.

S tem bo kolektivu dana možnost, da bo lahko dosegel nov proizvodni maksimum. Računajo, da se bo ta investicija hitro obrestovala, saj se že zaradi dobička, ki ga bo kolektiv že v prvem letu ustvaril, izplača. Z dograditvijo novih objektov bo tovarna lahko povečala proizvodnjo vsaj za 100 odstotkov, kar je za podjetje in za skupnost velikega pomena. Zaposlitev bo potem našlo v njem vsaj še enkrat toliko de-

lavcev kot jih dela sedaj. V sedanji dve poslopji pa se bo lahko vselilo nekaj družin, kjer bodo imele lepa stanovanja.

Tovarna gumbov bo izvažala kostno moko

V tem podjetju so dobili nov galeitski oddelek. Svoje izdelke imajo za eno leto že prodane na domačem trgu. Da bodo lahko povečali proizvodnjo, bodo zaposlili nove delavce. Potem bodo imeli možnost zadovoljiti tudi povpraševanje inozemskih kupcev. Francija in Nizozemska se zanimata predvsem za kostno moko in moko iz školjk, ki jo tovarna gumbov proizvaja iz odpadnega materiala.

Glas naših bralcev

Bilo bi potrebno!

Pretekli teden sem hotel kupiti majhno darilec za svojega sorodnika. Želel sem neke najti bodisi kake izdelke iz filigrana ali kakšno podobno drobnarijo, ki bi bila lep spomin. Hodil sem po Kranju in nisem mogel nikjer najti nekaj ustreznega. Zato mi je prišlo na misel, ali ne bi bilo možno v Kranju odpreti posebno trgovino, morda podobno kot so tovrstne trgovine v Ljubljani, ki

(Nadaljevanje s 1. strani) podal raport predsedniku Mihi Marinku, ki je obšel enoto in pozdravil zbrane borce.

Na slavnostni tribuni so medtem že zasedli svoja mesta častni gostje. Svečanost je otvoril predsednik občinskega odbora SZDL Bohinjska Bistrica Boris Kuhar, za njim pa je spregovoril predsednik občinskega odbora SZDL Srednja vas tovariš Leskovec. V svojem govoru je podal kratko zgodovino junaških bojev Jeseniško-bohinjskega odreda, ki se je formiral v avgustu 1944. leta v Novakih pri Cerknem iz tretjega bataljona Prešernove brigade. Orišal je bojevitost in upornost Bohinjcev, ki so se z vso odločnostjo uprli oholim nemškims osvajalcem in tako doprinesli velik delež naši narodnoosvobodilni borbi.

Po zaključku govora tovariša Leskovca je prišla na tribuno bohinjska pionirka in pozdravila predsednika Marinko ter mu podarila šopek planinskega cvetja. Tovariš Marinko se je zahvalil bohinjskim pionirjem, nato pa je toplo pozdravljen od zbrane množice še on spregovoril o pomenu tega velikega partizanskega slavlja. Dejal je, da so bili ti važni zgodovinski dogodki samo zaključna epizoda

da velike narodnoosvobodilne borbe, katere predhodniki so bili že Tomaž Godec in drugi. Spominjamo se jih predvsem zato, da bi imeli potem še svetlejšo in jasnejšo perspektivo bodočnosti pred seboj. Nato je tovariš predsednik omenil še mednarodni položaj in dejal, da sedanji razvoj dogodkov v svetu daje upanje, da bodo izginili tudi temni oblaki v mednarodnem življenju. Tudi naša zunanja politika je danes nesporno pravilna.

Nadalje je govornik poudaril, da nam bosta odločnost in borbenost partizanskih enot vedno pred očmi, da ne bomo pozabili, da je za uresničitev naših ciljev še vedno treba poštrevnost in naporov. Interese posameznika je čisto treba podrediti interesom skupnosti. Ne prestanto moramo biti budni do vseh negativnih pojavov v naši družbi, celo najmanjših otenkov negativnega odnosa do problemov skupnosti ne smemo prezreti. Tovariš Marinko je izrazil tudi nekaj misli o važnosti graditve komun in drugih nalogah naših delovnih ljudi.

Dež, ki je Bohinjcem vedno zvest prijatelj, tudi v nedeljo ni izostal. Nenadna ploha je prekinila dopoldansko slavnost, ki naj bi se zaključila s kulturnim programom. Na kosilu v Bellevue-ju je sprejel 1. komandant Jeseniško-bohinjskega odreda Franc Jernejc - Milče v dar kipec borca, ki so mu ga poklonili jeseniški železarji.

Kljub slabemu vremenu so Bohinjeci popoldne nadaljevali s kulturnimi nastopi. Tudi plesišča so oživela in dan je minil v najlepšem razpoloženju.

Gospodarske novice iz vse države

TOVARNA MOTORNIH KOLES V SEŽANI

Ze letos bomo začeli graditi v Sežani prvo tovarno motornih koles, ki bo začela obratovati s polno zmogljivostjo leta 1955. Letno bo ta tovarna izdelala približno 10 tisoč motornih koles z vsemi potrebnimi domestnimi deli. Stroški za zgraditev tovarne bodo znašali približno 1 milijardo dinarjev. Nove podjetje bo zaposlilo 800 do 1000 delavcev.

PODVOJILI SO PROIZVODNJO

Tkalnica Novo mesto je letos nabavila nekaj sicer že rabljenih strojev in je uspela do konca maja izdelati 70.000 kvadratnih metrov bombažnih tkanin, kar je skoraj dvakrat več kot je znašala proizvodnja v istem času lanskega leta.

IZVOZ IN UVOZ V JULIJU 1954

Po še nepopolnih podatkih je znašala v juliju mesecu vrednost našega izvoza 5,5 milijarde din (julija 1953 pa 3,9 milijarde) in je za okrog milijardo manjši kot izvoz v juniju mesecu letošnjega leta. Glavni vzrok padea je v zastoji izvoza kmetijskih pridelkov, za katere bo glavna izvozna sezona šele nastopila.

9 MILIJARD ZA INVESTICIJE

Letos so investirali na Hrvaškem že 9 milijard dinarjev. Največ investicij so vložili v hidrocentrale in v železarno v Sisku, ki bo postala ena izmed najpomembnejših železarn v državi. Večja investicijska dela so tudi v tovarni lahkih kovin pri Šibeniku ter v tovarni elektrod in ferolegur v Šibeniku.

600 NOVIH PROIZVODOV

Na jesenskem zagrebškem velesejmu bodo jugoslovanska industrijska podjetja predstavila poleg svojih standardnih izdelkov tudi 600 novih proizvodov.

DVIG PROIZVODNJE PREMAGA

Proizvodnja premoga se je v prvem polletju letošnjega leta dvignila za 3.640 vagonov. Največji porast proizvodnje je bil v lignitu, mnogo manjši pa v rjavem premogu.

Podjetje, o katerem le malo vemo

Razen Tržičanov je verjetno le majhno število Gorenjcev, ki bi vedeli kaj več povedati o podjetju, ki vsekakor zasluži, da ga predstavimo našim bralcom. To je še zelo mlado podjetje iz Tržiča, »Galanterija« po imenu. Nameravajo pa se v kratkem preimenovali v »Industrijo galanterijskih proizvodov« - Tržič, ker njihov način proizvodnje dobiva čedalje bolj industrijski značaj.

Edini proizvod — ščipalke

Morda ne boste verjeli, da podjetje izdeluje le en proizvod in sicer ščipalke za perilo v dveh oblikah: navadne na pero in v okroglo. In vendar to drži. Sicer nepoučnemu bralcu se bo morda precej čudno zdelo, da tako podjetje sploh lahko uspešno posluje. Tej domnevi pa moramo samo pritrditi. Za svoje ščipalke, katerih izdelajo mesečno okrog 400.000 komadov, dobijo prav čedne vsote denarja.

Začeli so iz nič

Malo verjetno, vendar resnično. Podjetje je bilo z odlokom Mestnega ljudskega odbora sicer ustanovljeno že januarja 1952, obratovati pa so pričeli šele aprila istega leta v neki baraki le s tremi delavci. Podjetje se je zelo počasi razvijalo, če to sploh lahko trdimo, ker je podjetje že dvakrat zelo slabo predla. V začetku leta so na-

vadno dobili precej naročil, vendar so jim kupci junija meseca večinoma svoje pogodbe odpovedali zaradi trenutno slabega položaja na tržišču. Podobno se jim je pripetilo tudi lansko leto v istem času.

V oktobru lanskega leta pa so pošteno zagrabili za delo, stanje na inozemskih tržiščih se je tudi precej izboljšalo in naročila so začela kar deževati. Da, bilo jih je celo preveč, tako da jih še danes težko zmagujejo.

Vse za izvoz

Vse ščipalke za celo leto so že zdavnaj vnaprejš prodane v Anglijo. Na domačem trgu jih žal še nismo mogli kupiti, zato bi nam o njih kakovosti lahko mnogo več povedali Angleži. In ne samo Angleži, tudi v Siriji, Libanonu in Etiopiji bi radi kupili ščipalke podjetja »Galanterija« iz Tržiča, toda žal jim ne morejo ustreči.

Omenjeno podjetje nam ustvarja devize tako rekoč iz nič. Les, ki predstavlja za lesno industrijsko podjetje odpadni material, služi njim kot surovina. Tako so se že domenili, da nekaterimi večjimi podjetji, da jim bodo te odpadke odstopili. To je za naše gospodarstvo dvojne koristi: od uničenja se rešujejo lesni odpadki, ki se nato predelejujejo v sicer enostavni proizvod, katerega pa zelo lahko

prodamo. Na ta način se ostvarjajo za nas nad vse dragocene devize.

Mislijo tudi na razvoj

Delovni kolektiv tega podjetja šteje že nad 30 ljudi, večinoma ženske delovne sile. V prihodnjem letu nameravajo zaposliti še nadaljnjih 10 delavcev, seveda če jim bodo to dopuščali prostori, ki so že sedaj pretesni. Nujno bi potrebovali investicijski kredit, da bi lahko začeli z zidanjem novega poslopja, kar bi jim omogočilo proizvodnjo tudi ostale lesne, kovinske in usnjene galanterije, za kar je podjetje tudi registrirano. Najetje kredita pa jim zaenkrat še ni uspelo, čeprav bi bili zanj upravičeni.

Kolektiv je vsekakor potreben pomoči in jo tudi zasluži. Od začetka so sicer skoraj vsi bili črnogledi o njegovem razvoju in uveljavljanju. Danes pa je podjetje dokazalo, da so bili ti dvomi neupravičeni.

Podjetje in kolektivu zato želimo pri njegovih vsestranskih prizadevanjih še nadaljnjih uspehov v splošno korist našega gospodarstva s tem, da bi se kmalu s svojimi proizvodi pojavili tudi na domačem trgu. Gospodarski organi pa naj bi podjetju pri opravljanju svoje tako koristne vloge v našem izvozu še bolj pomagali kot doslej.

Štirinajst dni v Makedoniji

Zaključek razstave

Kmalu potem, ko smo zapustili Vranje, se je začelo daniti. Rdeče jutranje sonce je medlo svetilo skozi šipe kupeja, ko smo se peljali mimo prvih makedonskih vasi. Čeprav smo bili utrujeni od dolge vožnje, smo se radovedno zbrali ob oknih, da si ogledamo našo najjužnejšo republiko.

Kmetje so že delali na poljih. Črni, močni bivoli so počasi, a vztrajno vlekli plug. S svojim širokim, vedno naprej pomaknjem čelom, delajo videz trimastih, hudobnih živali; toda pozneje smo zvedeli, da so prav krotki in potrpežljivi. Mimo vlačka so hitele ženske v širokih, temnih krilih, nekatere pa tudi v pisanih turških hlačah. Vse temno zagorele in z dolgimi kitami. Celo neko, do oči zagrnjeno starko smo opazili, čeprav je bila nošnja feredže pred leti prepovedana. »No, tej se je res treba skrivati«, smo se zasmejali. Prvič v življenju sem videla riževa polja. Vedno sem si predstavljala ogromne površine, tu pa so se vrstile majhne njivice, predeljene z nizkimi nasipi, polne vode, iz katere so štrlele zelene bilke riža. Nekaj domačin nam je pravil, da že več tednov niso imeli

čeli vpiati in ga priganjati. Kaj vse zdržijo ti sivčki! Noge ima drobne ko srna, a vendar nese polne vreče in še debelo kmetico na trg.

Ustavili smo se v Kumano-vem. Na vlak so se drenjali »se-ljaki«, otovorjeni z vrečami in bisagami. Večina je šla v Skoplje prodajat. Bilo je še zgodaj, a vendar že precej vroče, tako da smo začudeni gledali te ljudi, napravljeni in zavite, kakor da je mrzla jesen. Siptarji v belih volnenih hlačah, zgoraj širokih, spodaj ozkih, z nekakim debelim površnikom, pa še z neizogibno čepico na glavi. Tudi ženske so bile tako oblečene, da si jim videl le nekaj obraza in rok. Menda se tako najbolj počutijo in obvarujejo pred strašno vročino, ki je še posebno na razgretem polju taka, da bi nas že zdavnaj pobrala sončarica, če bi okopali eno njivo. Zivahnemu in glasnemu govorjenju ni bilo ne konca ne kraja, mi pa smo razumeli komaj kakšno besedo. Hoteli smo poiskati vodo, kar nas je zmotil nek suh možakar v belem predpasniku, ki je glasno vpil: »Kupite bozo i burek!« Kar prestrašeno nas je pogledal, ko smo ga obkolili, da bi videli kaj pro-

ampak preveč od roke, smo ga zavrnili. Kakor da pri nas nimamo terenov!

Predmestje Skoplja se je začelo. Nizke prijazne hiše, vmes pa siluete vitkih muslimanskih džamij. Kar naenkrat se je silka spremenila. Peljali smo se skozi novi del mesta. Krasne, po osemnadstropne stavbe, delavski stanovanjski bloki, sveti in moderni, nekateri že zgrajeni, drugi še v delu, vmes pa ravne, široke ceste in parki.

Komaj smo izstopili, že nas je obkrožilo polno nosačev in izvoščkov. Nek podjeten, strgan fantič pa je kar začel nalagati našo prtljago. Komaj smo jim dopovedali, da bomo sami nesli, nakar so se začudeni umaknili. Imeli so nas za tujce, za katere so vedeli, da težkih kovčkov ne prenašajo sami. Sli smo v park ob reki in se utaborili, postavili šotore, določili dežurne in šli ogledovat mesto.

V bližini parka stoji ženska gimnazija, pred njo je spomenik padlim, ki nas je s svojo mogočnostjo in kompozicijo res navdušil. Načrte zanj je izdelal nek še prav mlad makedonski kipar. Desni breg Vardarja je urbanistično zelo dobro urejen. Od glavnega trga peljejo tri široke ceste proti železnici, tako da se tujec mnogo laže znajde, kakor pri nas v Ljubljani. Posebnost je tudi dvo-nadstropni avtobus, ki prav dobro nadomešča tramvaj. Ze ob prihodu nas je iznenadila nevisoka stavba, v mešanem bizantinsko-romanskem slogu, ki je sedež JLA in daje značilen pogled na glavni trg. Kavarn in hotelov je vse polno. Ljudje posedajo raje notri kakor zunanaj, ker je hladneje. Marsikje so nas imeli za tujce in natakar nas je ogovoril v pravilni nemščini in celo v angleščini. Spetoma smo zavili v mlekar-ko in se okrepčali s kislim mlekom in jevrekom: to so nekaki obročki iz bele moke, posuti s sezamovim semenom. Tam ljudje opoldan malo kuhajo, saj je prevročje. Mlekarne so vedno polne, ta pije mleko, drugi bozo, skoraj vsak pa nelzogibno je burek. Slaščičarn je toliko, da smo kar strmeli. Seveda smo pokusili njihove značilne slaščice: baklavo, kadaif, tašan, alvo in druge. So mnogo cenejše kot pri nas, a za naš okus preveč sladke, skoraj sladne. Tu se zbirajo možje, zagoreli, z dolgimi visečimi brki in debatirajo, kakor pri nas v gostilni. Zenske rade nosijo pisane obleke, stisnjene v pasu in širokih krilih; vmes se motajo Turkije v še bolj pisanih širokih hlačah, z dolgimi črnimi lasmi in svetlimi rutami. Me smo se ozirale za njimi, one pa za nami, saj smo bile v kratkih hlačah, res nekaj posebnega za njihove pojme.

Posebno nas je zanimal turški del mesta, na levem bregu Vardarja. Kljub temu, da je bil Vardar zelo umazan, je bilo veliko kopalcev, posebno otrox-

Saj je bilo pošteno vroče in tudi mi bi radi za hip poskakaali v vodo, če ne bi imeli tako malo časa. V tem delu mesta se je slika spremenila. Ulice ozke in vegaste, se prepletajo

je k sebi in pokazal lične slavnike iz riževe slame, ki so mnogo lepši in trpežnejši kot naši.

Odšli smo pogledat Opero in zvedele, da tisti večer predva-

Ob Ohridskem jezeru

kot v labirintu, hiše bolj nizke, tu in tam zakipi v nebo višek minaret, z majhnim balkončkom, od koder trikrat na dan vpije muzejin svoje molitve k Alahu. Pravili no nam, da ima muslimanska vera vsak dan manj pristašev in se nič več tako točno ne drži verskih pravil. Notranost take džamije je res nekaj posebnega; nič oltarjev in kipov, le preproge, blazine in posode. Varuha smo komaj preprosil, da nas je bese pustil noter. Skoraj vse lepše in dragocenejše džamije spadajo pod muzej-sko upravo, ki jih varuje in obnavlja.

Posebno nas je začudilo, da se tam skoraj vse življenje odvijata kar na ulici, pred hišami ali pa v sobah. Tam sedi čevljar na stopnici, dela in prodaja čevlje, ki jih ima zložene poleg sebe. Majhen, kakor murn črn dečko glasno prodaja metle v nekaki leseni lopi in z važnim obrazom spravlja denar za srajco. Tako je bil posrečen, da smo se ustavili in ga gledali. V zadregi se je skrčil za metle in navihano mežikal s črnimi očmi, pri tem pa se je pazljivo oziral, da mu ne bi kdo kaj »sunil«. Zašli smo v predel odvetnikov. Mladi in stari sedijo na pragu z majhno mizico pred seboj in pišejo, včasih pa prekinejo in poslušajo pritožbe. Stari imajo dolge sive brade, kar jih dela zelo častitljive. Začuden so nas gledali, ko smo opazovali peka, ki kar z ulice meče kruh v peč in mu ga ženske sproti nosijo. Tako mu vsaj vroče ni, ko ga kdaj pa kdaj pohladi veter. Trgovinice so majhne in temne, pa vendar dobiš vsega, kakor v kakšni starinarini. Nek simpatični možakar nas je ustavlil in vprašal, odkod smo. Ko je slišal, da smo Slovenci, je povedal, da se je v Domžalah 7 let učil delati slavnike in sedaj prav dobro zasluzi. Povabil nas

jajo opero mladega makedonskega komponista Kirila Makedonskega: Goce Delčev. Vse poletne predstave so v mestnem parku, kjer visoka starinska drevesa in trate tvorijo naraven okvir prizorišču. Pred Opero je stal visok, bled mož z dolgimi lasmi in zamišljenim obrazom. Vprašale smo ga, koliko denarj ima opera, da bi šle mogoče gledat, če bi ne bila predolga. Ker je vse tako natančno vedel, smo se zanimale, kaj je. V zadregi smo se spogledale in umolkile, ko se nam je predstavil kot skladatelj opere. Dejal je, da ga je motiv makedonskega narodnega junaka Delčeva že daj casa navduševal, da bi napisal opero. Prijazno smo se poslovili in izrazili upanje, da jo bodo uprizorili tudi pri nas.

M. D.

(Dalje prihodnjic)

Lepi načrti pevskega zbora jeseniške Svobode

Pevski zbor Svobode Jesenice, ki je doslej deloval skozi vsa leta brez odmora, se je v letošnjem avgustu odločil za počitek. Razen nujnih nastopov v tem mesecu zbor ni imel pevskega vaju in raznih nastopov. Počitek je hotel izrabiti za pridobitev novega elana za še uspešnejše delovanje v prihodnji sezoni, ki obeta biti še boljše od minule. Čimprej hoče naštvirati nov koncertni program in prirediti čimveč koncertov doma in v drugih krajih radovoljskega okraja ter na Primorskem in Stajerskem. V pričetku septembra bo organiziral izlet v Crikvenico, ki bo kot nagrada članom pevcem in pevkam za vestno delo v minuli sezoni. 19. septembra se bo zbor udeležil velike proslave na Ostrožnem pri Celju, v mesecu oktobru pa ima

predvideno gostovanje v Trbovljah. Pevska vez med Trbovljami in Jesenicami je namreč prav tako globoka kot delavska vez, ki družji zasavskega rudarja in jeseniškega železarja že več desetletij. Zbor ima upanje, da bo s pričetkom nove sezone pridobil tudi nove pevce in pevke, da bo še številnejši in da bo z načrtnim študijem dosegel v letošnji sezoni tisto kvaliteto raven, ki delavskim Jesenicam pripada. Pri uresničevanju lepih načrtov mu želi naše uredništvo mnogo uspehov.

Postani član Prešernove družbe

V Makedoniji je veliko džamij z vitkimi minareti

dežja in so polja umetno na-dajala, saj sta nama bili ti dve makali. To je bilo ravno tisti čas, ko so bile pri nas take poljave. Suša je tam doli sploh zelo pogosta in namakanje polj, ki je znano še iz zgodovinskih časov, je sedaj že mehanizirano. Pozneje smo v okolici Ohridskega jezera videli, kako je deček poganjal velikansko kolo, podobno mlinskemu kolesu in tako iz rezervoarja spravljaj vodo v jarko. V muzeju so nam pokazali delovanje take priprave, kjer so imeli v miniaturi izdelan ves namakalni sistem.

Vlak je drvel mimo manjših postaj; otroci so bili že pokonci in nam veselo mahali, Siv in droban osliček je nejevoljno strigel z ušesi, ko se je spravljala nanj cela kopica otrok; mislili smo, da se še premakniti ne bo mogel, pa se je kar pogumno prestopal, ko so za-

dajala, saj sta nama bili ti dve besedi čisto tuji. Na pladnju je nosil sirove kolače iz tankega hrustajočega testa; je vse vroče in mastne, to je bil burek. Vsi skupaj smo kupili enega, da pokusimo to posebnost. Meni se je zdel prav dober in domačini so vsega pokupili. Bozo je imel v velikih vrčih, to je gosta in kislja pijača, na poseben način pripravljena iz koruzne moke, prav osvežujoče mrzla, a za naš okus nekam ne navadna. V nekaterih slaščičarnah in gostilnah jo točijo kar iz pipe, kakor pri nas pivo.

Ze smo se bližali Skoplju. Na desni se razprostirajo široka pobočja Sar planine, v nižinah živo zelena, visoko gori pa še pokrita s snegom. »To je raj za smučarje, je vzdihnil Jože. »Drsiš s hriba na hrib, še poganjati se ti ni treba.« Ze res,

Spomeniško varstvo v kranjskem okraju

Kulturni spomeniki so važna, dasi žal še premalo cenjena svovina našega okraja.

Organizirana skrb za ohranitev kulturnih spomenikov je stara komaj 100 let. Misel, ohraniti zgodovinsko pomembne predmete, se je sprva porodila v Angliji in Franciji in ne dolgo za tem se je tudi za naše kraje osnovala posebna komisija za varstvo in proučevanje zgodovinskih spomenikov. Iz nje je konec prejšnjega stoletja izšel prvi rod domačih konservatorjev. Strokovnjak, ki je pri nas po zgledu ostalih evropskih držav uvedel moderne metode dela in postavil varstvo spomenikov na znanstvene osnove, je bil deželni konservator in po prvi svetovni vojni vodja Spomeniškega urada dr. France Stelč. Vendar se je spomeniško varstvo v polni meri moglo uveljaviti šele po osvoboditvi, ko je s posebnim zakonom dobilo pravo osnovo ter moralno in finančno podporo ljudske oblasti. Osnovan je bil Zavod za varstvo kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti in Ljubljani, ki je med drugim organiziral široko mrežo zaupnikov in konservatorjev po vsej Sloveniji.

Vojna je v nasprotju z ostalimi slovenskimi pokrajinami kulturnim spomenikom kranjskega okraja kolikor toliko prizanesla. Porušeni ali poškodovanih je bilo le manjše število važnejših arhitekturnih objektov, nekaj prenosnih spomenikov — slik, kipov in kulturno zgodovinskih predmetov pa je okupator odnesel s seboj.

Precejšnjo škodo so kulturni spomeniki utrpeli v prvih letih po osvoboditvi, ko so jim samovoljna prizadevanja, rušenja in nestrokovna popravila prizadejala marsikatero težko rano. Odkar gradbene inšpekcije, Zavod in njegovi organi sodelujejo pri adaptacijah starejših arhitekturnih objektov, si je položaj v mnogočem izboljšal.

Več prič naše nekdanje kulture je propadlo in še propada zaradi nezadostne nege. V kranjskem okraju imamo vrsto pomembnih zgradb kot so n. pr. Ajmanov grad na Sorškem polju, partizanski bunkerji, bolnišnice, tehnike itd., srednjeveške cerkve v Godešiču, Sp. Bitnju, na Zg. Jezerskem, na Ljubelju, Jamniku itd., ki so zaradi težkih poškodb ostrejša, že vrsto let izpostavljeni vremenskim nevarnostem. Žal do danes ni bilo

mogoče najti zanje dovolj sredstev za popravilo.

Zaradi razbremenitve dela Zavoda za spomeniško varstvo je bila lansko leto pri Svetu za prosveto in kulturo OLO ustanovljena posebna spomeniška komisija, katere namen je inventirati, ohranjati in popularizirati kulturne spomenike in prirodne znamenitosti na teritoriju okraja. Zaradi skromnih denarnih sredstev se je delo komisije moralo omejiti le na po-

Skofja Loka. Hodnik s stebriči na Spodnjem trgu

pis in raziskovanje spomenikov, posebno takih, ki so poškodovani ali ogroženi. Pri tem je bilo ugotovljeno resno stanje, v katerem se danes nahaja naša kulturna dediščina.

Najbolj so ogroženi spomeniki kmečkega stavbarstva, predvsem

hiše — zidane in lesene, znamenja itd. Koliko neokusnih prezidav so v zadnjih letih doživele te priče naše stare in lepote dovršene podeželske arhitekture! Kdo bi vedel za število bogato profiliranih kamnitih vrat in oken s kovanimi mrežami, ki so jih prevnete zidarjeve roke razbile ali pa uporabile kot stavbno gradivo. Zamenjale so jih nove oblike, n. pr. s predmetnih vil prenešana trodelna okna, ki so pokvarila še to, kar je hiši ostalo vrednega. Graditelji se niso zavedali, da forme, ki utegnejo biti mestu in okras, pomenijo v vaškem okolju le smešen odraz večkrat nehotenega, a tudi zavestnega bahaštva. Ni naš namen zavirati gradbenega razvoja naše vasi. V polni meri se zavedamo, da novi ekonomski pogoji prinašajo s seboj tudi drugačen način življenja. Nove potrebe najdejo izraz tako v zunanjih oblikah stavb, kakor tudi v razvrstitvi prostorov in njih. Nikakor ne želimo, da bi se naš kmet še naprej dosledno prilagajal stanovanjskim pogojem, ki jih je narekovala manj zahtevna preteklost. Želimo le v opisu, skici, fotografiji, tlorisu in v važnejših primerih tudi v obliki zaščitnih odločb ohraniti stare kvalitete in kar je prav tako važno, sodelovati pri ustvarjanju novih. S tem se bomo izognili nepopravljivi škodi, ki jo lahko ta ali oni posamez-

nik povzroči sebi in skupnosti.

Med ogroženimi profanimi spomeniki naj zopet omenim Ajmanov grad na Sorškem polju. Nekdaj ponosna stavba iz dobe renesanse, ki bi lahko postala privlačna izletniška točka ali pa služila kot okrevališče, je danes brez strehe. Notranjščina Lazzarinijeve graščine v Smedniku iz 17. stoletja je razrvana, znamenite baročne freske v veliki dvorani so poškodovane, park je izsekán itd. Številne hiše v Kranju, Skofji Loki, Trzinu, v Železnikih z lepimi portali, okni, nadstropnimi pomoli in arkadnimi hodniki so prav tako potrebne restavracijske roke. In končno — sakralni spomeniki. Cerkve na Zg. Jezerskem, na Jamniku, v Sp. Bitnju, v Gostecah, Pevnu, pri Sv. Ožboltu so več ali manj poškodovane. Ker so nastale v srednjem veku in jih krasi kvalitativne gotske freske, je nujnost njih popravila toliko bolj opravičljiva. S konserviranjem in zasadtitvijo razvalin cerkve na Smarjetni gori in s pokritjem zvonikov enega umetnostno najbolj kvalitetnih primerov sakralne arhitekture v našem okraju — cerkve pri Sv. Joštu bi lepi turistični točki še bolj pridobili na svoji privlačnosti. Prav tako nas tujsko prometni vidiki silijo, da čimprej rešimo vprašanje vsaj zasilnega popravila gotske cerkve na Ljubelju.

Stavba leži pod prelazom, tik ob cesti in v neposredni bližini novega obsejnega gostišča. Preč problem je tudi varstvo spomenikov iz NOV. Številni bunkerji, tehnike, bolnice itd., ki so

Portal Detelovega gradu v Stražišču iz 17. stol.

vso dobo po osvoboditvi propadajo. Potrebna sredstva za restavriranje teh živih prič naše borbe za osvoboditev bo treba najti takoj.

V članku smo skušali nianzati le nekaj perečih vprašanj s področja spomeniškega varstva, o problemih varstva prirodnih znamenitosti in odnosu spomeniškega varstva do razvoja turizma pa bomo spregovorili v eni izmed prihodnjih števil.

Cena Avguštin

Letovanje v gostoljubnem Kranju šport * šport * šport

Slov. plavalno prvenstvo s slabo udeležbo

V treh tednih so si otroci iz Novega mesta nabrali toliko sonca, zdravja in novih, nepozabnih vtisov, da tega ni mogoče izraziti s kratkimi, skromnimi besedami.

Ogledali smo si delo v kranjskih tovarnah Iskra, Planika in Pletenina. Povsod so nas člani delavskega sveta lepo sprejeli. Z zanimanjem smo hodili iz oddelka v oddelku, Otroci so spoznali napore in požrtvovalno delo naših delavcev, ki se dan za dnem, leto za letom trudijo, da pripravijo nam vsem boljše življenje.

Hodili smo po krajih, kjer so se borili naši junaški partizani. V Begunjah in Dragi smo se poklonili talcem. Strašno je divjal okupator v tem delu naše domovine.

Nepozabno nam je ostalo v srcu in spominu bežno srečanje z maršalom Titom v bližini Lesc. Vzhičeni in navdušeni otroci so ga pozdravljali, ljubljani maršal pa jim je nasmehom odzdravljajal.

Bled, Bohinj, Ljubno — hidrocentrala z umetnim jezerom v Mostah pri Zirovnici, Vrba — vsi ti lepi, pomembni kraji so se zvrstili pred nami kot slike na filmskem platnu. Čeprav je bilo to bežno in hitro, so pustili globok, trajen vtis.

Smarjetna gora in Jošt sta nudila lepote željnim mladim očem lep pogled na Sorško polje in kranjsko ravnino.

Šestega avgusta — en dan po občinskem prazniku mesta Tržiča — smo si pod vodstvom tov. Drobniča — sekretarja tamkajšnje ZB ogledali skrbno urejeno razstavo dokumentov, slik iz NOV.

Pretrsljv vtis je napravilo na vse odkritje spomenika padlim francoskim in slovenskim žrtvam v taborišču pod Ljubljem.

Tudi v Skofjo Loko smo skočili z vlakom v sobotnem jutru. V tamkajšnjem muzeju nam je ljubeznivi upravnik tovariš Plestenjak razkazal in z živo, zgovorno prepričevalno in poljud-

no besedo razvijal pred našimi očmi življenje v Skofji Loki in okolici od desetega stoletja — do današnjih dni.

S celodnevni avtobusni izletom na Jezersko in Jezerski vrh smo zaključili niz prelepih izletov po naši Gorenjski. Naš sofer tov. Smigovec nas je s priročno ljubezno opozorjal na vse posebnosti in naravne krasote na več kot 30 km dolgi vožnji. Ob pogledu na Koroško so otroci občuteno zapeli nekaj koroških pesmi. Zvonke, mlade glasove so nesli gorski vetrovi v pozdrav našim bratom.

V restavraciji Dom na Jezerskem nam je tov. ravnatelj gostoljubno odstopil prostor v za-

prti, stekleni verandi, kjer so otroci počivali in se okrepcali.

Osebe dijaškega doma na Zlatem polju nam je v tritedenskem bivanju nudilo največjo udobnost in resnično gostoljubje. Zavedamo pa se, da nam je vse užitke omogočila in preskrbela organizacija ZB v Kranju s predsednikom Likarjem in sekretarjem Peklijajem na čelu. Obema se v imenu naše dece pristrčno zahvaljujemo!

Hvaležni smo tudi avtoprevozništvu v Kranju, ki nam je s svojimi udobnimi avtobusi in vzgledno požrtvovalnimi, vljudnimi, prijaznimi šoferji nudilo uživanje prirodnih krasot Gorenjske.

Gospodarska razstava v Kamniku

Danes bo v Kamniku v prostorih gimnazije odprta gospodarska razstava, ki bo trajala do 9. septembra. Zadnji teden je minil v velikih pripravah in urejanju razstavnih prostorov. Precej razstavljalcev iz vseh

panog našega gospodarstva se je prijavilo za razstavo, tako da so prireditelji bili s prostorom kar na tesnem.

Razstava ne bo samo zanimiva, ampak tudi poučna. Tovarne bodo prikazale razvoj svoje

Pogled na Kamnik

Smrtna nesreča v jeseniški železarni

Minuli četrtek zjutraj se je v martinarni Železarne Jesenice pripetila smrtna nesreča. Po že opravljeni nočni dnini je hotel 33-letni Edo Koželj, oče treh otrok, stanujoč v Orehku pri Kranju, pregledati krmilno stikalo. Ker predhodno ni izključil glavnega stikala na vlagalnem stroju, ga je tok z napestostjo 380 V ubil. Komisija je mogla ugotoviti le smrt in lastno krivdo smrti. Nepozabnemu sodalstvu, ki je bil priljubljen med člani kolektiva martinarne, poznan kot vzoren delavec,

partizan - borec od leta 1942, kjer je bil priljubljen kot komandant in politični delavec, so priredili lep pogreb. Pogreba se je udeležilo tudi nekaj sto njegovih sodelavcev z Jesenic. Poleg tovarišev iz martinarne, bivših soborcev in zastopnikov obratnega, tovarniškega in mestnega komiteja ZK je sodelovala na pogrebu tudi jeseniška godba na pihala in pevski zbor jeseniške Svobode. Številni venci in poslovlilni govori ob odprtem grobu so najlepši dokaz priljubljenosti pokojnega Koželja med jeseniškimi železarji.

proizvodnje. Tako bo n. pr. tovarna papirja Količevo prikazala postopek proizvodnje papirja od surovin do končnih izdelkov, podjetje Kamnik izdelovanje smodnika, tovarna usnja pa strojenje kože. Tovarna »Stol« pa bo razen tega slavila na razstavi 50-letnico svojega obstoja.

Posebnost bo tudi živinorejska razstava, saj je živinoreja razen industrije med pomembnejšimi gospodarskimi panogami kamniškega okoliša. Plemensko živino, prašiče in perutnino bosta razstavila Kmetijski znanstveni zavod Črnelo in Državno posestvo Pšata.

Gospodarska razstava bo tako po pestrosti razstavljenih proizvodov kot po številu razstavljalcev brez dvoma nudila obiskovalcem svojevrsten užitek.

Otvoritev gasilskega doma v Srednji vasi

V nedeljo bo otvoritev novega gasilskega doma v Srednji vasi pri Senčurju.

Pred leti sploh nismo imeli svojega društva. Leta 1950 smo se šele opogumili in ustanovili domače gasilsko društvo. Imeli nismo niti najmanjšega orodja, ne ene obleke, še manj pa streho nad seboj.

Kmalu nato je sredi poletja vse zaživelo na travniku. Rastel je nov dom. Se otroci so se skušali, kdo bo znozil več opeke. — Vaščani so napravili mnogo udarniških ur. Tako smo imeli 1. otvoritev leta 1952, ko je bil dom postavljen.

Kaj sedaj, so se vprašali gasilci? Odgovor je bil: Najprej motorno brizgalno! Ker nismo imeli denarja, so hitro priskočili na pomoč vaščani in okrajna gasilska zveza.

S sodišča

ZARADI PREKUPČEVANJA S TUJO VALUTO OBSOJEN NA DENARNO KAZEN

Pred senatom Okrožnega sodišča v Ljubljani se je te dni zagovarjal R. D., stanujoč v Kranju.

Tožilec je obtožil imenovane, da je septembra lanskega leta kupil od nekega francoskega turista 100 francoskih frankov, od nekega Belgijca pa 200 belgijskih frankov.

Obtoženi je pri zasliševanju pri organih za notranje zadeve priznal svojo krivdo. Izjavil je, da je kupoval tujo valuto le za spomin! Njegov zagovor pa ne bo držal, saj so bili organi LM obveščeni, da je valuto dobil od inozemcev, katerim je kot nakar stregel.

Sodišče je zagovor obtoženega deloma upoštevalo, vendar ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na denarno kazen 3.000 dinarjev.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Leta 1953 smo slavili sprejem nove motorne brizgalne, v nedeljo, dne 22. avgusta, pa smo imeli tretjo otvoritev. — dokončane stavbe Doma gasilcev, ki ponosno stoji sredi vasi.

iz Kamnika

Cesto Kamnik — Duplica bodo pričeli v kratkem asfaltirati. Meritve in tehnične predprave so že v teku.

Obrati Živilske industrije v Kamniku so že doslužili, zato bo tovarna začela graditi nov objekt, kateremu bodo priključili tudi obrat iz Smarce.

V petek, 20. t. m. je plavalni bazen na Kolesiji v Ljubljani popolnoma oživel. Pričela se je borba za naslove slovenskih prvakov za leto 1954. Na startu smo videli žal samo zastopnike Ilirije, Ljubljane, Mladosti iz Kranja in Kamnika, medtem ko ostalih slovenskih klubov ni bilo. Posebno nešportna je bila neudležba Branika, ker bi njegovi tekmovalci zlasti v prsnem slogu lahko posegli v borbe za prva mesta. Če bi nastopila Konciljeva na 400 m prsto, Vučkiceva na 100 m metulček in Hribarjeva na 200 m prsno, bi kranjska Mladost vsekakor lahko zasedla častnejše mesto. Po prvem dnevu je bilo doseženih nekaj boljših rezultatov: Pirč (I.) z 21:06,4 na 1500 m crawl, kar je nov slovenski rekord. Tudi Skofičeva (K) je na 400 m crawl plavala s časom 6:34,8 zelo dobro.

Drugi dan je zopet postavil Pirč na 400 m crawl nov slovenski rekord 5:13,4. Koncilja (M) pa je na 100 m crawl pre-

senetila, saj je 1:19,1 čas, ki ga že dolgo ni dosegla nobena slovenska plavalca. Kakor je bilo pričakovati, sta se za prvo mesto v disciplini 200 m borila Zrimšek in Zelc. Prvi je bil Zrimšek. Tudi mala Horvatova se je odlikovala z novim pionirskim rekordom 1:33,0 na 100 m metulček. Če bi nastopila tudi Vučkiceva, bi morala vložiti precej truda, da bi jo premagala. Zenska in moška štafeta sta pripadali Ljubljancem.

Tretji dan so bile na sporedu najzanimivejše borbe. Moški so imeli še 100 m crawl, 200 m metulček in štafeto. Povsod so

zmagali favoriti z lahkoto, sam Hafner (I) je vodil na 100 m crawl ogorčeno borbo s Pircem, ki je zaostal komaj za dve desetinki. Petrič (M) je dosegel čas 1:06,8 in se plasiral na 3. mesto. V štafeti pa je postavil svoj najboljši rezultat 3:04. Pri ženskah je prednjačila Mladost. Nastopili sta Konciljeva in Vučkiceva in zanesljivo zmagali. Na tretje je z drugim mestom priborila Koprnikova Murski Šoboti edinih 8 točk.

Ekipni plasman klubov: 1. Ljubljana 23 točk, 2. Ilirija 183, 3. Kamnik 141, 4. Mladost 109, 5. Murska Sobota 8.

Mladinsko prvenstvo v odbojki

21. in 22. t. m. je bilo mladinsko prvenstvo LRS v odbojki. Zenske ekipe so se pomerile v Kamniku, kjer je glavno zmagala domača ekipa.

V Ljubljani pa je bila borba hujša. Nastopilo je le sedem moštev, kar daje slabo sprice-

valo mnogim športnim organizacijam. Na prejšnjih prvenstvih je nastopalo še enkrat toliko ekip. Prvaka je postal Branik iz Maribora.

Zenske ekipe niso od lanskega leta prav nič napredovale in bo potrebno še mnogo truda, da se bo kvaliteta odbojke pri mladinkah dvignila.

Nasprotno pa lahko trdimo za mladince, da so precej napredovali. To velja zlasti za prve tri: Branik, Fužinar iz Raven in Kamnik, ki so homogene ekipe, medtem ko AOK in Ljubljana po kvaliteti zaostajata. Železničar iz Maribora ni bil resen nasprotnik.

Stroge kazni

Iz tajništva Gorenjske nogometne podzveze smo prejeli v objavo sledeči dopis:

Upravni odbor Gorenjske nogometne podzveze je na svoji zadnji seji obravnaval prijavo o izgredu na nogometnem igrišču v Tržiču in sprejel naslednji sklep:

Zaradi večkratnih neredov in incidentov na nogometnem igrišču v Tržiču ter zaradi surovega incidenta na prijateljski nogometni tekmi v počastitev Dneva vstaje mesta Tržiča, med NK Prešernom iz Radovljice in NK Tržičem, ki so ga zagrešili funkcionarji NK Tržič, se suspendira NK Tržič. Celotni material je UO GNP odstopil Disiplinskemu sodišču GNP.

Prav tako je na svoji zadnji seji UO GNP suspendiral NK Jesenice zaradi neporavnanih obveznosti do GNP.

OBVESTILO

Tekmovalna komisija GNP sklicuje sestanek z zastopniki vseh nogometnih klubov in sekcij v četrtek 2. septembra t.l. ob 17. uri v prostorih GNP, — Kranj, Jenkova 7.

Seja Upravnega odbora GNP je zaradi tehničnih ovir prestavljena ob 1. 9. na 2. 9. v prostorih GNP ob 16. uri.

STRELSKI TEDEN

Streška družina narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža na Jesenicah je priredila na svojem strelišču v dneih od 14. do 22. avgusta strelski teden, ki je dosegel lep uspeh. Pomerili so se mladinci z vojaško puško na 300 m, kjer je zmagal član SD Jesenice Oto Tarman s 74 krogi. Prav tako je bilo izvedeno prvenstvo vseh organizacij in ustanov Jesenic z okolice, kjer je zmagala ekipa SD Jesenice z 288 krogi pred ekipo SD Javornik z 246 krogi in ekipo Elektroodnega oddelka Železarne Jesenice z 217 krogi. Med posamezniki je bil najboljši Stane Sekne, član SD Jesenice, z 80 krogi. Tudi na strelskem prvenstvu članov SD Jesenice je do-

segel prvo mesto Stane Sekne z 88 krogi. Prav tako so zmagali Jeseničani na strelskem troboju Zirovnica, Javornik in Jesenice s 394 krogi pred Javornikom s 328 in pred Zirovnico z 212 krogi.

Strelski teden je bil zaključen v nedeljo s strelskim trobojem Tržič, Kranj in Jesenice. Zmagali so Tržičani z 959 krogi in zasedli prvo mesto pred Kranjem s 784 krogi in pred Jeseničani s 746 krogi. Najboljši rezultat je dosegel Brejc iz Tržiča. Slavnostni zaključek strelskega tedna je bil v nedeljo popoldne z razglasitvijo rezultatov in razdelitvijo prehodnih in ostalih daril.

Jugoslovanska alpska vožnja

Dne 5. septembra bo na Bledu tradicionalna Jugoslovanska alpska vožnja s startom in ciljem na Bledu. To je že III. alpska vožnja, njen sloves pa je že ugodno odjeknil v mednarodnem avtomobilskem in motoklističnem svetu. Krožna proga v dolžini 240 km povezuje številne turistične kraje in alpske predele, saj vodi iz Gorenjske preko Bohinja na Primorsko s povratkom preko Vršiča in Gornjesavske doline nazaj na Bled.

Avtomobili in motocikli od 250 ccm navzgor bodo startali ob 8. uri, proga pa je razdeljena na pet etap. Vozači se bodo pomerili v gorski hitrostni vožnji iz Bohinja na Rovtarico, v vožnji s predpisano povprečno

brzino, avtomobilisti pa morajo poleg tega prestati še spretnostno preizkušnjo pri vožnji mimo postavljenih lesenih kvadrov, katerih pa ne smejo povoziti niti se jih dotakniti.

Pripravljenih je okoli 70 nagrad za prva tri mesta vsake kategorije, za prvo moštvo ekipnega tekmovanja, za zmagovalca gorske hitrostne vožnje itd. Vabijo se vsa Avto-moto društva Jugoslavije in ostali vozači, ki gojijo ta šport, da se v polnem številu udeležijo te tradicionalne prireditve.

Način tekmovanja in vsi pogoji, katere mora vedeti vsak vozač, so točno opisani v že izdanih propozicijah, bomo pa o tem še pisali v dnevnem časopisu.

Naši alpinisti v francoskih Alpah

Alpinistično odpravo je organizirala Planinska zveza Slovenije. Odprava je odšla 29. julija preko Avstrije in Švice v Francijo. Kot izhodiščno točko si je odprava izbrala turistično mesto Chamonix na vznožju Mont Blancove skupine. Odpravo je sestavljalo 14 alpinistov z Jesenic, iz Tržiča, iz Ljubljane, Celja in Kranja.

Namen odprave je bil, da se alpinisti spoznajo s težavami nad 3.000 m višine. To so predvsem večni led in sneg, nestalno vreme, redkejši zrak, velike temperature spremembe itd. — Naloga zdravnika, ki je potoval z odpravo, pa je bila, opazovati zdravstveno stanje posameznih članov odprave.

Finančno je alpiniste podprla PZS, razne tehnične predmete pa so dala posamezna podjetja iz Slovenije. Nekatera podjetja so s spremeno poklonila, druga pa so jo zopet dala po znižanih cenah. Tako je kvalitetno usnje za čevlje poklonila tovarna usnja v Šoštanj, čevlje pa je izdelala Čevljarska zadruga v Ljubljani. Podjetje »Utensilia« je pomagalo pri nabavi derez novega tipa — univerzal. Tekstilna tovarna v Jaršah je izdelala kvalitetno blago za vetrne jopice in hlače. V tovarni »Pletenina« v Kranju smo dobili izvrstne volnene izdelke, v

tovarni »Sava« pa smo nabavili ležalne blazine. Taborili smo v šotorih, katere je posodilo podjetje Planica - Šport. Alpinisti so ugotovili, da so vsi proizvodi naših podjetij dobri in jih v bodoče ne bo več treba nabavljati v tujini.

Prve uspehe so naši alpinisti zabeležili 2. avgusta. Bil je izredno lep dan. Tri naveze so se odpravile h koči d'Agentiere (2721 m) in sicer dr. Potočnik, ing. Dolar, Kilar, Sara in dr. Zupančič. Povzpeli so se po strmih snežiščih na Col des Cristaux (3601 m), od koder so se preko ledenika Talefre in Mer de Glace vrnili v tabor. Druga skupina plezalcev je napravila nekoliko težji vzpon na Dean du Geant, po naše Velikanov zob, ki meri preko 4000 m. — Vzpon sta izvedli dve plezalni navezi, in to Krušič in Šilar ter Perko in Herlec. Tretja naveza, Debeljak in Hočevar, pa je izvedla najtežji vzpon L'Arête du Diabole — Hudčev greben v Mont Blanc du Taculu (4248 m). Tura je znana kot ena najtežavnejših v Mont Blancovi skupini.

Naslednje dni so alpinisti dr. Potočnik, dr. Zupančič, Krušič in Šilar preplezali Wymperev kuloar ter se po njem povzpeli na 4121 m visok Agille Verte.

Pristop jim je otežkočil preko 1000 m dolgi ledeni žleb. Preko tega žleba so morali v že zgodnjih jutranjih urah, kajti čez dan ogroža žleb padajoče kamenje.

Ing. Dolar in Sara pa sta preplezala izredno težavno steno Agille du Moine (3412 m). Sama stena je visoka okoli 500 m. Tri plezalne naveze, Debelak, Hočevar, Perko, Herlec, Kilar in Vavken pa so se povzpeli na 3482 m visoki granitni vrh Grep. Izbral so si zelo znano klasično smer. Pri plezanju so morali dvakrat nuditi pomoč; pri vzponu so pomagali nemški navezi, ki ni mogla ne nazaj ne naprej, pri sestopu pa so potegnili angleško navezo iz ledenega žleba.

Zaradi slabega vremena so morali prenehati z vzponi. V dolini je pričelo deževati, v višini nad 3000 m pa snežiti. Dobro je bilo, da so bile vse naveze zbrane v taboru, ko se je vreme poslabšalo. Ze naslednjega dne so morali francoski in švicarski reševalci iti na delo. Pogrešanih je bilo 16 turistov, od teh so reševalci našli polovico mrtvih. V francoskih Alpah se taki primeri ob slabem vremenu redno ponavljajo. Francoski reševalci so opremljeni z modernimi pripravami. Iskanje opravljajo s helikopterji, ki jim pomagajo k uspešnemu in hitremu reševanju.

Ker slabega vremena ni hotelo biti konec, so posamezni alpinisti delali kratke ture v

bližnjo okolico. Dva člana odprave, Debelak in Herlec, sta v času slabega vremena naredila plezalni vzpon v suhi skali na l'Aigull du M. Vrh meri okoli 2500 m, plezalna smer pa je kratka z nekaj zelo težavnimi mesti.

11. avgusta pa se je začelo vreme zopet boljšati. V petek, 13. avgusta so se tri naveze odločile za vzpon na Mont Blanc. Ze proti večeru, ko so se bližali Dom du Gouter (3800 m), se je vreme poslabšalo. Začel je pihati močan veter in snežiti. Spali smo na Dome du Gouter in vstali ob 3. uri zjutraj ter se pripravili za vzpon. Zunal je bilo skrajno slabo vreme in je tako snežilo, da na vzpon ni bilo misliti. Proti večeru pa je začel pihati ugodnejši veter. Drugo jutro se je vreme nekoliko izboljšalo. Odločili so se, da v slučaju slabega vremena gredo samo do zasilne kočice Refuge Valot, ki je v višini 4200 m. Zaradi goste megle in vetra, ki je pihal v presledkih, je bil vzpon precej težaven. Višina nam ni delala večjih težav, pač pa nas je oviral hud mraz. Vreme se je nekoliko izboljšalo v višini 4000 m. Odločili smo, da se povzpemo na vrh Evrope — Mont Blanc (4810 m). Vrh je bil v soncu, pod nami pa megleno morje. Rokovanje, nekaj posnetkov, pogled po vrhovih, ki so gledali iz megle, in vrnili smo se v tabor. Za slovo nas je med potjo spremljala megla, sneg in veter.

NEPRIČAKOVANE POSLEDICE

Tudi s fantazijo se da včasih veliko zaslužiti. Silkar Calogero je na neki svoji silki pokrtil več oseb s slavniki svojevrstne zvonaste oblike. Silkarja je bila razstavljena v New Yorku, kupca pa ni bilo od nikoder. Razstavo si je pa ogledal nek tovarnar klobukov in ta je pri priči plačal umetniku precej visoko vsoto, da mu je odstopil avtorske pravice za »iznajdeno« obliko slavnikov. Ti klobuki so medtem postali v ZDA zadnji modni »krik«.

SLABA TOLAZBA

V neki majhni kavarni pri Toulousu visi nad blagajno tabla z napisom: »Nikar se ne pritožujete nad našo kavo! Tudi vi boste nekoč stari in slabotni!«

PODZEMELJSKI TANK

Informativni oddelek ameriške vojske je sporočil, da so končani poskusi z najnovejšim orožjem — podzemeljskim tankom, ki je pokazal odlične lastnosti in bo verjetno kmalu sprejet v oborožitev. Tank ima posadko treh ljudi in nosi do 500 kg eksploziva. Hitrost gibanja skozi zemljo je približno 200 m na uro. Zanimiv je način, kako je rešen problem kopanja zemlje. S sprednjimi noži koplje zemeljsko plast pred seboj, prst pa meče v prostor za tankom. Tako tank za seboj zasipa rov in rije skoraj neopazno skozi zemljo. Uporaba takega orožja bi bila v bodoči vojni velika, ker omogoča neopazni vdor v nasprotnikove vrste in miniranje rogov ter artilerijskih baz.

OH, TI OTROCI!

Gospa Bakula je zahtevala naj policija prime njenega sina, kar je ni poslušal in se je sam podal na 3000 km dolgo pot s kanujem po reki Mississippi. Policija je odklonila svoje posredovanje. Mama nosi namreč že 96 let na hrbtu, neposlušni sinko jih ima pa 72.

ZDA IZVAŽAJO COWBOYE

Izraelska vlada je pred kratkim uredila v hribih v okolici Galileje veliko vzorno farmo za gojenje goved. Na tej farmi naj bi se vzgajal kader bodočih živinorejcev. Ker potrebuje farma strokovno osebo, so dobili iz Združenih držav po znanem »programu točke 4« za pomoč nerazvitim deželam pravega cowboya. Ta cowboy sicer ne zna delati čudežev z revolverjem in lasom kakor njegovi tovariši iz filmov z »Divjega zapada«, zato pa dobro obvlada pašo in nego živine.

MOČ VOLJE

Casopis »Hindu«, ki izhaja v Madrasu, piše, da je yogi Swami Sadhu Maharaj zdržal 5 ur pod gorečo grmado. 5000 prebivalcev mesta Bhimavram je gledalo to demonstracijo moči volje. Jogi se je vlegel v 1 in pol m globoko jamo, kjer so ga pokrili s pol tone lesenih trsk. Nato so grmado prižgali. Po končanem poskusu je fakir ravnodušno zapustil ognjeno jamo, gledalci so pa dobesedno razgrabili »sveti pepel«.

GOLOB - PISMONOŠA PRELETETEL 2000 Km

Mathias Wiltschke iz nekega avstrijskega mesteca blizu Linza ima goloba-pismonoša, ki je preletel razdaljo od Londona do Linza v najslabših vremenskih razmerah v petih dneh. Kmalu potem je naredil pot od Ostenda do Linza v enem dnevu. Golob je dosedaj dobil že osem nagrad. V zadnjih štirinajstih dneh je preletel 2000 km.

STARO NASELJE V ARKTIKI

Pred nedavnim so v vzhodni Arktiki našli arheološko naselje, staro približno 1000 let. Naselje se nahaja 150 kilometrov od polarnega kroga. Našla ga je danska ekspedicija univerzitetnega nacionalnega muzeja. Po prvih poročilih so raziskovalci našli izredno ostro orodje, ki so ga v tedanji dobi uporabljali prebivalci v večnem ledu in snegu. Ekspedicija nadaljuje z raziskovanji in izkopavanjem naselja.

SMRT ENE KANADSKIH PETORČIC

Pravo senzacijo je izzvala smrt ene kanadskih petorčic. Emilia Dion je bila v nekem planinskem okrevališču, kjer se je pripravljala, da stopi jeseni v samostan. Vzroki njene smrti na izrecno željo staršev zaenkrat še niso znani. Zanimivo pri tem pa je, da bi Emilia v kratkem morala prejeti 200.000 dolarjev iz fonda, ki ga je kanadska vlada razpisala takoj ob rojstvu petorčic.

V zadnjih letih postajajo pomembni za znanstvene, strateške in prometne namene tudi pusti, mrzli, s tundrami ali s snegom pokriti otoki in otočki, ki molijo iz ledenih morij Arktike. Vesile kar tekmujejo v graditvi pomorskih in letalskih baz ter meteoroloških postaj. Tako je postal obljuden tudi močvirni otok Unst, najsevernejši del Britanskega otočja. Objavljamo nekaj vtisov s tega »zadnjeja koščka Britanije«, kakor jih je opisal Bernard Wicksteed v londonskem »Daily Express«.

BIL SEM BLIZU SEVERNEGA TECAJA

Moskva? Sibirija? Ph...! — Kakšen popotnik pa si René Mac Call* domišlja, da je? Jaz sem bil ta teden (začetek letošnjega julija) veliko višje na Severu kakor Mac Call med vsem svojim obiskom v Rusiji in nisem niti zapustil Britanskega otočja.

Otok Unst (izg. Anst!) je tam, kjer bi se moral videti popolni sončni mrk (pa se ni). Leži bolj severno kot Leningrad, Moskva ali katerikoli mesto na Transsibirski železnici.

Je bližje Severnemu tečaju kakor ves Labrador, večina Kanade, del Grönlanda in precej Aljasko.

O polnoči je na Unstu prav sedaj tako svetlo, da lahko igra te golf ali greste loviti ribe.

Pozimi se ne zdani pred deveto uro dopoldne, mrak pa leže na otok že sredi popoldneva.

Okrog tisoč Britancev živi na Unstu in ko pridete prvič tja, se čudite, kako. In potem, zakaj? Otoček je dolg le 12 milj in širok približno 6 milj na najširšem mestu. Večinoma ga pokriva močvirje in tam ni ničesar, čemur bi lahko rekli drevo.

*) Sodelavec londonskega lista »Daily Express«, ki že nekaj časa potuje po Sovjetski zvezi in objavlja v tem časopisu svoje vtise.

Divji bivol očušil lavca

V džungli Drupuri v indijski pokrajini Asam se je zgodil zanimiv slučaj: nek divji bivol je rešil življenje človeku.

Dva Indijca sta pri lovu v tej džungli naletela na tigr. Eden od domačinov je ušel, drugi pa je poskušal divjo zver ubiti, a jo je samo ranil. Ranjena zverina je s presunljivim tuljenjem človeka napadla, tisti mah pa je pridrvel iz goščave divji bivol in se vrgel na starega sovražnika ter ga odbil s rogovi. Indijec je bil težko poškodovan in je brez moči ležal v travi. Tiger je še nekajkrat poskušil napasti lovca, vendar mu je to bivol vsakokrat ubranil. Kmalu se je vrnil lovčev tovariš z ljudmi. Tigra so ubili, bivola pa pustili pri življenju. Tudi ranjeni lovec je ostal živ.

ODLOŽENI NA PUSTI OBALI

Družbo pogumnih znanstvenikov in raziskovalcev, ki so šli ta teden z menoj vred na visoki britanski Sever — fotograf z imenom Bill in študent astronomije s teleskopom, zavitim v rjav papir — so odložili na pušto obalo in jo prepustili samo sebi.

Motorni čoln, imenovan Viking, nas je bil pripeljal sem z otoka Yella. Menili smo, da nas bo pričakal kak avto, toda edini znaki življenja sta bili neka žalostna barka in čreda shetlandskih ponijev.

Bill je bil oblečen v sivo flanelasto obleko in teniško majico. Tistega jutra je bil namreč prišel kot navadno v svoj urad v Glasgowu, ko so mu povedali, da mora pri priči odpotovati na Unst. Predlagal je, naj ga počakamo na obali, sam pa je odšel, še preden zmrzne, pogledat, če so Eskimi prijateljsko razpoloženi.

Medtem ko je on brodil po tundri, sta pripluli mimo dve norveški ribiški ladji (od Norveške smo bili samo 200 milj proč) in če bi imeli vsaj nekaj kitove masti, bi lahko prižgali ogenj, da bi jih opozorili nase.

Na veliko Bellovo presenečenje je našel popolnoma normalno farmersko hišo s prijetnim

ognjem, kurjenim s šoto, telefonom in domačo hčerko. Tako se je precej zamudil.

Na njegov telefonski klic je nekdo poslal štirinajstesežni avtobus, da bi pobral brodomlince. Se pravi čas! Pozimi, samo nekaj mesecev pozneje, ekspedicija ne bi mogla tvegati, da bi jo polarni mraz zalotil na prostem.

POLNI HOTEL

Tako nas je avtobus pripeljal do nekega hotela, Castna beseda! Resnični hotel. Toda bil je poln. Komaj ste se mogli gibati po hodnikih, polnih naravnanih daljnogledov in kronometrov.

Spali smo v sosedni hiši in dognali, da ljudje še daleč niso Eskimi.

Zimske noči so tako dolge, da imajo čas brati zbrana dela Sir Walterja Scotta. V vsaki hiši imajo popolno zbirko.

Vsi ljudje, ki smo jih srečali, so dejali, da radi živijo na Unstu. Tam lahko kupite majhno hišo z dovolj zemlje za 40 funtov. Za 10 šilingov letno si lahko najamete konec barja in režete lastno šoto.

Nato postavite zadaj na vrtu mlin na veter in zase proizvajate električni tok. Veter nikoli ne poneha. Med vojno, ko je

bilo tam vojaštvo, je vihar nekega dne odnesel ceilo sobo ter jo odložil pol milje daleč na morju.

LISASTI PONIJI IN OVCE

Na Unstu imajo enkrat na teden filmsko predstavo, pozimi pa plese in ženitovanja.

Ko bodo premogovi rudniki mehanizirani, bo propadla trgovina s shetlandskimi poniji.

Zato skušajo vzgojiti posebno lisasto pasmo, primerno za cirkuške arene. Lisastih je tudi nekaj ovac, toda kdo naj bi rad bil lisaste shetlandske ovce, si ne morem misliti.

ZADNJI KOŠČEK BRITANIJE

Nismo sicer videli mrka, pač pa svetilnik na skali z imenom Muckle Flugga. Stanovanci so najsevernejši prebivalci Britanije. Muckle pomeni »velik«, toda zdi se, da nihče ne ve, kaj je flugga.

Pol milje za svetilnikom leži druga čer Out Stack. To je prav zadnji košček Britanije. Nanj je stopila leta 1847 Lady Franklin, žena arktičnega raziskovalca. Nikogar ne pomnijo, ki bi doslej še to poskusil.

Dvomim, če se bom še kdaj povrnil v ta del sveta. Osel gre samo enkrat na led!

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE Da bomo okusno oblečene

Ni vedno potrebno, da si kupimo vse, kar je moderno in kar nosijo druge. Mnogo bolj važno je, da se znamo z enostavnimi in skromnimi sredstvi okusno obleči. Zato nikdar ne smemo nadeti nase vsega nakita in najrazličnejših kosov obleke, s katerimi razpolaga naša garderoba. To učinkuje smešno in neokusno.

Letos so moderna široka krila, bluze z bogatimi rokavi, kot okras pa cvetje, pisani šalji, široki pasovi, različne ogrlice, zaplestnice in podobno. Razumljivo je, da bomo izgledale kot cirkuške plesalke, če oblečemo vse to naenkrat. K nabranemu vzorčastemu krilu nosimo vedno enostavno, enobarvno bluzo. Pogosto tudi vidimo kombinacije krila in bluze v različnih vzorcih. To ni estetsko, zato se moramo

takim kombinacijam skrbno izogibati. Dve pisani tkanini se nikdar ne ujemata in to naj bo tudi osnovno pravilo za okusno oblačenje. Lahka svečana bluz iz čipk ali svile se lepo poda in pride do svojega učinka samo ob črnem ali temnem krilu drugih barv. Najrazličnejši šalji, ki so sicer res zelo moderni, tudi ne pristojajo k vsem oblekam.

Najbolj se prilagajajo enostavnemu kroju. Tudi cvetje moramo znati uporabljati. Bolje manj kot veliko. Dolge uhanne nosijo samo žene z vitkim vratom in pravilnimi, lepo oblikovanimi ušesi. Biseri okoli vrata in drugi okrasji pa spadajo izključno le na enostavne in enobarvne obleke, a tudi to šele zvečer in ob svečanih prilikah. Zelo se uveljavljajo letos tudi čevlji brez peta, vendar jih smejo

nositi le mlajše ženske, ki imajo dolge in vitke noge.

Če bomo upoštevale teh nekaj najvažnejših nasvetov, bomo lahko ob vseh prilikah primerne in okusno oblečene.

Moda

V hladnejših poletnih dneh se bomo odločile za obleko s tričetrtinskimi rokavi, izdelano iz lahke, še vedno svetle volnene tkanine

Drobni nasveti

Masne madeže na koži odstranjujemo vedno z bencinom, če pa ta ne učinkuje, si pomagamo še s čistim alkoholom.

Kompot iz češenj, marelic, breskev, hrušk, češpelj in berovnic je prav dober, če ga pripravimo na sledeč način:

Na pet kg sadja vzamemo en liter vode in en kg sladkorja ter vse skupaj zavremo. Očiščeno sadje damo v sladkorno vodo, toliko da pokrije površino in kuhamo tri minute (trde hru-

ške pet minut). S penovko (zastranjujemo vedno z bencinom, če pa ta ne učinkuje, si pomagamo še s čistim alkoholom). Kompot iz češenj, marelic, breskev, hrušk, češpelj in berovnic je prav dober, če ga pripravimo na sledeč način: Na pet kg sadja vzamemo en liter vode in en kg sladkorja ter vse skupaj zavremo. Očiščeno sadje damo v sladkorno vodo, toliko da pokrije površino in kuhamo tri minute (trde hru-

SEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

57

Sepavec je izbral priložnost. Umaknil se je v gostejše grmičevje. Vidne so bile samo oči, v katerih so se poigravali poslednji žarki zahajajočega sonca. Nelly je svojega tovariša takoj spoznala. Nestrpno je čakala, da tudi najojnejši lovca, da jo je spoznal... Ko je stari lovec opazoval svojega miljenca, ga je mlad, vendar zloglasni morilec resno opazoval. »Rad bi te bliže spoznal, stari prijatelj!« je pomirljivo mrmral Frank, ko se je približal Sepavcu...

58

»Zapuščam te!« je spregovoril Frank, ko je sedel na konja. »Pozdravljaj, Sepavec! In srečna naj bo tvoja nadaljnja pot!« Poklicel je psa ter odjezdil. Od časa do časa je pogledal za volkom. Sepavec se je končno zganil. Krenil je za jezdecem. Dobro je vedel, da si je komaj rešil življenje... Ko lovca ni več videl, je dvignil Sepavec glavo. Sprostil se je: zategnjen, žalosten lajež je zaječal med brazdami samotne ravnine ter odmeval v pokrajini prepadov...

59

Okočnosti so nanesle, da sem se po več letih vrnil v pokrajino, kjer je prebival Frank. Bilo je meseca januarja. Mraz je pritiskal, da je bila zima ostra, ko že dolgo ne. Zvečer sem vzel zavoj s posteljino ter si napravil ležišče med ognjem in ponijem. Ko sem ga nežno potrpeljal po glavi in mi želel lahko noč, me je zaspano pogledal. Kako dolgo sem spal, sam ne vem. Prebudilo me je močno Crowovo hrskanje. Oči in ušesa je imel obrnjene proti previsu...

60

»Kaj je s teboj?« sem začudeno vprašal Crowa. »Ali se ti je sanjalo? Kaj se je zgodilo?« Konj je ponovno zahrskal, se za korak umaknil in malo je manjkalo, da se nisem znašel v ognju. Volkovi so v bližini, sem si mislil in jih v resnici tudi odkril. Stopali so proti vetru z nasprotni strani malega zaliva. Prva moja skrb je bila, da sem konja čvrsto privezal; nato sem pogledal pihalnik ter ga položil na ležišče poleg sebe.

MALI OGLASI

Prodaj fotoaparata »Retinetti« na leica film. Naslov v upravi lista.
 Našlo se je avtomobilsko kolo. Poizve se pri B. M. Bistrica 7, p. Duplje.
 Nagrado in enoletno najemnino vnaprej dam tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje v Kranju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.
 Samostojna knjigovodkinja želi kakršnekoli zaposlitve v Kranju ali okolici. Naslov v upravi lista.
 Prodaj dva rabljena vzdiljiva štedilnika. Poizve se Gaštelj 2.
 Prodaj športni voziček, Čirče 110, Kranj.
 Prodaj dobro ohranjeno navadno harmoniko 3 in pol tonsko. Poizve se Mlekarna, Jezerska cesta 27.
 Kuharico, kvalificirano, sprejememo v službo 15. septembra t. l. Dom učencev Mlekarske šole, Kranj, Čirče 115.
 Pocen prodaj kuhinjsko omaro. Naslov v upravi lista.
 Komnoseštvo — Kranj. Išče mo vajenca. Zglasiti se Kranj, Tavčarjeva 1 ali Koroška 39.
 »Komunala« - Kranj sprejme 20 do 30 gradbenih delavcev, v prvi vrsti domačinov.
 V shrambi koles na živilskem trgu ostalo žensko kolo. Dobi se pri Oblek V., Gregorčičeva 2-a.
 Preklecujem blok št. 20240, izdan v Komisiji trgovini Kranj 1. 12. 1953.
 Pocen prodaj nekaj smrekovih in hrastovih tramov in 400 kom. strešne opeke. Naslov v upravi lista.
 Prodaj šivalni stroj in kuhinjsko omaro. Naslov v upravi lista.

RAZPIS
 Dveletna Mlekarska šola v Kranju sprejema prijave za vpis do 5. septembra.
 Pogoji za sprejem: starost 16 let, dovršena 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osemletne šole ali enoletna kmetijska šola. Kandidati naj pošljejo prošnjo, ki ji priložijo zadnje šolsko spričevalo, na ravnateljstvo šole. Ravnateljstvo

OBVESTILO
 Obveščamo vse telefonske naročnike na področju Slovenije, da se v ATC Škofja Loka vrše priključitvena dela in bodo od 26. t. m. dalje veljale za vse naročnike troštevilske številke, ki so v imeniku objavljene v oklepajih. Do konca priključitvenih del, kar bo še posebej objavljeno, pa bodo za vse specialne službe veljale naslednje telef. številke.

Ljudska milica tf. št. 265
 Gasilci, prijava požar. „ 232
 Reševalna postaja „ 248
 Telefonsko posredovanje brzojavk „ 211

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
 razpisuje
ABONMA
 za sezno 1954/55

Redni abonmaji:
 1. Premierski abonma za 8 premier v sezoni. Abonenti tega abonmaja dobe vse premiere v sezoni razen mladinskih predstav, ki so izven abonmaja. Abonma ni vezan na določen dan v tednu.

2. Abonma red »A« ma predstave redno ob torkih zvečer, red »B« redno ob petkih zvečer. Abonenti teh dveh abonmajev dobe po 8 ponovitev vseh uprizorjenih del, razen mladinskih.

3. Delavski abonma red »E« in »F« sta popoldanska abonmaja. Predstave za ta dva abonmaja niso vezane na stalni dan v tednu.

Kino »Radio«, Jesenice: do 28. avgusta amer. barvni film »Viharni zalivi«. 29. do 31. angleški zgodovinski film »Henrik V.«. 1. do 4. septembra švedski film — drama »Gospodična Julija«. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18 in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: do 28. avgusta švedski zabavni film »Dobri vojak Bum«. 29. do 31. švedski film, drama »Gospodična Julija«. 1. do 4. septembra »Henrik V.«. Predstave v tork, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

OBVESTILO
 Obveščamo vse telefonske naročnike na področju Slovenije, da se v ATC Škofja Loka vrše priključitvena dela in bodo od 26. t. m. dalje veljale za vse naročnike troštevilske številke, ki so v imeniku objavljene v oklepajih. Do konca priključitvenih del, kar bo še posebej objavljeno, pa bodo za vse specialne službe veljale naslednje telef. številke.

Ljudska milica tf. št. 265
 Gasilci, prijava požar. „ 232
 Reševalna postaja „ 248
 Telefonsko posredovanje brzojavk „ 211

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
 razpisuje
ABONMA
 za sezno 1954/55

Redni abonmaji:
 1. Premierski abonma za 8 premier v sezoni. Abonenti tega abonmaja dobe vse premiere v sezoni razen mladinskih predstav, ki so izven abonmaja. Abonma ni vezan na določen dan v tednu.

2. Abonma red »A« ma predstave redno ob torkih zvečer, red »B« redno ob petkih zvečer. Abonenti teh dveh abonmajev dobe po 8 ponovitev vseh uprizorjenih del, razen mladinskih.

3. Delavski abonma red »E« in »F« sta popoldanska abonmaja. Predstave za ta dva abonmaja niso vezane na stalni dan v tednu.

Kino »Radio«, Jesenice: do 28. avgusta amer. barvni film »Viharni zalivi«. 29. do 31. angleški zgodovinski film »Henrik V.«. 1. do 4. septembra švedski film — drama »Gospodična Julija«. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18 in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: do 28. avgusta švedski zabavni film »Dobri vojak Bum«. 29. do 31. švedski film, drama »Gospodična Julija«. 1. do 4. septembra »Henrik V.«. Predstave v tork, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

Kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V sencih sovražstva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V sencih mržnje«.

(Navedene cene so mišljene za eno predstavo)
Vpisovanje abonmajev:
 1. Za dosedanje abonente bo vpisovanje od 1. do 5. septembra 1954, za nove abonente pa od 5. do 12. septembra 1954 od 18. do 20. ure, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure pri blagajni Prešernovega gledališča Kranj, Titov trg 5.
 2. Za delavske abonmaje bo vpisovanje pri sindikalnih poverjenikih po tovarnah.
 3. Za abonmaje v okoliških krajih bo vpisovanje objavljeno v »Glasu Gorenjske«. Kjer si želite gostovanj, se obrnite na Kulturno prosvetna društva ali na odbore SZDL. — pismeno, osebno ali telefonično na upravo Prešernovega gledališča v Kranju, Titov trg št. 5, telefon št. 355 ali 450.
 Uprava Prešernovega gledališča

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.35, 6., 7., 13., 15., 17., 19. in 22. uri.
 V nedeljo, 29. avgusta: 6.30 Pregled tiska. 8.00 O športu in športnikih. 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava Pino Vatovec: Hišica na gričku. 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.30 Pol ure za našo vas. 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Saša Vuga: Zlata mrtvaška glavica. 16.15 Promenadni koncert. 18.00 Modni kotiček. 18.10 V pesmi in plesu po naši deželi... 18.50 Okno v svet. 20.30 Radijska uri Carlo Goldonov Kleist: Razbiti vrč. 20.30 Športna poročila. 20.40 Večerni red popularnih orkestrov in operni koncert. 22.20 Plesna glasba.
 V ponedeljek, 30. avgusta: 7.00 Pregled tiska. 8.30 Za pionirje. 12.00 Poskočne napeve izvajajo »Štirje fantje« in Avenikov trio. 12.20 Kmetijski nasveti. 14.30 Novi filmi. 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Borislav Stankovič: Stanoja. 16.15 Promenadni koncert. 20.00 III Prenos iz festivala v Salzburgu, VIII. Simfonični koncert.
 V torek, 31. avgusta: 7.30 Za gospodinje. 8.10 Slovenske narodne pesmi. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 20 minut z veselimi godci. 12.20 Kmetijski nasveti. 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature Resad Niri: Poljub v sencih. 16.15 Promenadni koncert. 18.30 Orkestralni odlomki iz oper. 20.00 Spored slovenske zborovske in solistične glasbe Kosovela in samospevi Franca Vilharja. 20.30 Tedenski notranje-politični pregled. 20.40 Mali koncert lahke glasbe. 21.00 Literarna oddaja: J. W. Goethe. 21.30 Japonske narodne pesmi poje Michiho Sunahara, pri klavirju Pavel

V sredo, 1. septembra: 7.30 Za gospodinje. 12.00 Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta slovenske narodne in umetne pesmi. 12.20 Kmetijski nasveti. 12.30 Opoldanski koncert. 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Saša Vuga: Zlata mrtvaška glavica. 16.15 Promenadni koncert. 18.00 Modni kotiček. 18.10 V pesmi in plesu po naši deželi... 18.50 Okno v svet. 20.30 Radijska uri Carlo Goldonov Kleist: Razbiti vrč. 20.30 Športna poročila. 20.40 Večerni red popularnih orkestrov in operni koncert. 22.20 Plesna glasba.
 V četrtek, 2. septembra: 7.00 Pregled tiska. 12.00 Igra godba na pihala. 12.20 Kmetijski nasveti. 12.30 Opoldanski orkestralni spored. 14.30 Kulturni pregled. 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Fritjof Nilson Piraten Sovražnik cvetlic. 16.15 Promenadni koncert. 18.00 Zdravstveni nasveti. 18.10 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom. 18.50 Domače aktualnosti. 20.00 »Četrtekov večer domačih pesmi in napevov«. 20.45 Zunanje-politični feljton. 21.00 Koncert ansambla zagrebških solistov.
 V petek, 3. septembra: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.30 Opoldanski koncert. 14.30 Nekaj za lovce. 14.40 Slovenske narodne pesmi poje »Tri Polonce«. 15.30 Zeleli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Guy de Maupassant: Burka. 16.15 Promenadni koncert. 18.50 Družinski pogovori. 20.00 Domače pesmi za ples in razvedrilo. 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled. 22.20 Plesna in zabavna glasba.

Kino

Kino »Radio«, Jesenice: do 28. avgusta amer. barvni film »Viharni zalivi«. 29. do 31. angleški zgodovinski film »Henrik V.«. 1. do 4. septembra švedski film — drama »Gospodična Julija«. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18 in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.
Kino »Plavž«, Jesenice: do 28. avgusta švedski zabavni film »Dobri vojak Bum«. 29. do 31. švedski film, drama »Gospodična Julija«. 1. do 4. septembra »Henrik V.«. Predstave v tork, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.
Kino »Krvave«, Cerklje: 28. do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji

KOMISIJA ZA IMENOVANJE DIREKTORJEV PRI LJUDSKEM ODBORU MESTNE OBČINE JESENICE

razpisuje

mesta upravnika „Autosevisa“ na Jesenicah

Pogoji so sledeči: mojstrski izpit za avtomehanika in najmanj 15 let prakse. Pismene vloge pravilno kolkovane je poslati na tajništvo Ljudskega odbora mestne občine Jesenice do 10. septembra 1954.

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE USNJA

V KAMNIKU

razstavlja svoje kakovostne proizvode tudi na Gospodarski razstavi v Kamniku, ki bo odprta od 28. avgusta do 9. septembra

Obiskovalci! Pri ogledu razstave, si podrobno oglejte tudi naše razstavišče!

KMETIJSKA ZADRUGA LJUBNO

ČESTITA K OBČINSKEMU PRAZNIKU PODNARTA — 24. AVGUSTU

VSEM SVOJIM ČLANOM IN VSEM OBČANOM PODNARTA!

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE USNJA V KAMNIKU

razstavlja svoje kakovostne proizvode tudi na Gospodarski razstavi v Kamniku, ki bo odprta od 28. avgusta do 9. septembra

Obiskovalci! Pri ogledu razstave, si podrobno oglejte tudi naše razstavišče!